

SVĚTLO

44. ČÍSLO / XI. ROČNÍK

8 Kč (12 Sk)

2. LISTOPADU 2003

Z obsahu:

Úvod k večerní modlitbě hodin

Katecheze Jana Pavla II.
při generální audienci
15. října 2003
- strana 2 -

Cesta k plnosti štěstí

Životní pouť matky Terezy
z Kalkaty
- strana 4 -

Žízním!

Homilie Jana Pavla II.
při slavnosti
beatifikace matky Terezy
19. 10. 2003
- strana 9 -

Grégoirův seznam

- strana 10 -

Lidé potřebují vzory

Zamyšlení k svátku
Všech svatých
- strana 11 -

25. výročí papežské volby

Arcibiskup Jan Graubner
- homilie 20. 10. 2003,
katedrála sv. Víta, Praha
- strana 12 -

Všeobecné povolání lidstva

Jan Pavel II. k svátku
Všech svatých
- strana 13 -

Bašta Pána Boha (42)

Vilém Hünermann
- strana 14 -

Úvod k večerní modlitbě hodin

Z četných svědectví víme, že počínaje 4. stoletím jsou ranní chvály a nešpory stabilní institucí všech velkých církví východních i západních. Tak např. svědectví sv. Ambrože říká: „Tak jako každý den začínáme od Boha a končíme v něm tím, že jdeme do kostela nebo vykonáme modlitbu doma, tak celý den našeho života zde na zemi v průběhu každého jednotlivého dne vždy začíná od něho a končí v něm“ (De Abraham, II, 5, 22).

Tak jako chvály se konají, když začíná ráno, tak nešpory mají své místo při západu, v hodinu, kdy se v Jeruzalémě obětoval celopal s kadidlem. V oné hodině Ježíš po své smrti na kříži odpočíval v hrobě, když přinesl sebe sama v oběť Otci za spásu světa.

Různé církve v duchu příslušných tradic organizovaly podle vlastních obřadů božské officium. Podívejme se zde na římský ritus.

Vstupní část nešpor

Modlitba začíná vzýváním Boží pomoci podle verše žalmu 69, který sv. Benedikt předepsal pro každou modlitbu hodin. Verš připomíná, že jen od Boha se nám může dostat milos-

ti, abychom ho důstojně chválili. Následuje Sláva Otci, protože oslava Trojice vyjadřuje základní orientaci křesťanské modlitby. Nakonec s výjimkou postní doby se připojuje Aleluja, hebrejský výraz, který znamená „Chvalte Pána“ a který se stal pro křesťany radostným projevem důvěry v ochranu, kterou Bůh poskytuje svému lidu.

Zpěv hymnu dává zaznít důvodům chvály Církve v modlitbě a vyvolává s poetickým nádechem tajemství, která se uskutečnila pro spásu člověka ve večerních hodinách zvláště v oběti uskutečněné Kristem na kříži.

Žalmy a kantikum

Psalmodie nešpor se skládá ze dvou žalmů vhodných pro tuto hodinu a z kantika převzatého z Nového zákona. Typologie žalmů určených pro nešpory představuje různé odstíny. Jsou zde žalmy hovořící o světle, ve kterých je výslovná zmínka o večeru a lampě nebo světle; žalmy, které vyjadřují důvěru v Boha, pevné útočiště ve svíce- lých lidského života; žalmy obsahující děkování a chválu; žalmy, ze kterých vyzraňuje eschatologický smysl, vyvolaný koncem

dne, a jiné o charakteru mudroslovném nebo s kajícím laděním. Nacházíme zde žalmy Hallel se vztahem k Poslední večeři Ježíše s apoštoly. V latinské církvi se tradují prvky, které usnadňují chápání žalmů a jejich křesťanskou interpretaci, jako jsou tituly, žalmové modlitby a především antifony (srov. Principy a normy pro liturgii hodin, 110-120).

Novozákonní myšlenka

Své místo má zde krátké čtení, které je v nešporách vzato z Nového zákona. Jeho účelem je předložit jako silný podnět určitou biblickou sentenci a vtisknout ji do srdce, aby byla převedena do života (srov. tamt. čl. 156, 172). Aby se usnadnilo zvnitřnění toho, co jsme vyslechli, následuje po četbě vhodná mčení a pak responsorium, které má za cíl „odpovědět“ zpěvem několika veršů na poselství četby a podpořit tak, aby si je účastníci modlitby vzali k srdci.

Zpěv Magnificat

S velkou úctou a uvedeno znamením kříže se intonuje evangelijní kantikum blahoslavené Panny Marie (srov. Lk 46-55). Obyčej zpívat v ranních

chválách Benedictus a při nešporách Magnificat je doložen již v řeholi sv. Benedikta a „je v souladu s věkovitou a lidovou tradicí římské církve“ (Principy a normy pro liturgii hodin, 50). Ve skutečnosti taková kantika jsou příkladem, jak vyjádřit smysl chvály a díky Bohu za dar vykoupení.

Při chórovém slavení liturgie hodin úkon okouřování oltáře, kněze a lidu během zpěvu evangelijních kantiků může připomenout – ve světle židovské tradice obětovat ráno a večer kadidlo na oltáři vůni – obětní charakter „oběti chval“, vyjádřený liturgií hodin. Tím, že se přimkneme ke Kristu v modlitbě, můžeme osobně prožívat to, co je řečeno v listu Židům: *Skrze něho podáváme Bohu stále oběť chvály, to je ovoce rtů, které chválí jeho jméno* (13,15; srov. Ž 49,14,23; Oz 14,3).

Přímluvy a závěr

Po kantiku následují přímluvy, adresované Otci nebo někdy Kristu a vyjadřující prosebný hlas Církve, pamětlivé božské starostlivosti o lidstvo, dílo jeho rukou. Charakter večerních přímluv je totiž takový, že žádá pomoc pro všechny rozdílné lidi, pro křesťanská společenství i pro občanskou společnost. Nakonec je zde vzpomínka na zemřelé.

Liturgie nešpor má svou korunu v Ježíšově modlitbě Otče náš, která je syntézou veškeré chvály i prosby Božích dětí, znovu zrozených z vody a Ducha. Na závěr dne zařadila křesťanská tradice odpuštění vyprošované od Boha našeho Otce a bratrské smíření lidí mezi sebou: slunce nesmí zapadat nad ničím hněvem (srov. Ef 4,26).

Modlitba nešpor je zakončena prosbou, která v souzvuku s ukřižovaným Kristem vyjadřuje, že svěřujeme svůj život do rukou Otce s vědomím, že jeho požeňání nikdy nezklame.

L'Osservatore Romano
16. října 2003

EDITORIAL

Prvé dva dni měsíce listopadu obrací náš pohled a naši mysl za hranice pozemské každodennosti a znovu nám připomínají, že lidský život má širší perspektivy a vyšší určení. Toto vědomí pak dává všemu, co zde v tomto časném životě konáme a prožíváme, zcela nový smysl a netušené dimenze: Všichni svatí, to není souhrn všech svatořečených, ale všech věřících, kteří už patří na Boha tváří v tvář. Blažená radost vítězné církve se týká také nás. Jeden každý z lidí je povolán k tomu, aby až se

naplní jeho dni, zasedl k věčné hostině, kterou náš společný Otec připravil pro všechny své děti. Když tedy v první listopadový den zalétáme v myšlenkách a modlitbách do oné velké Otcovy hodovní síně, kde shromáždil svoje milované děti, měli bychom si v prvé řadě živě uvědomit, jak nekonečně krásná a vznešená je tato nebeská společnost, ke které patříme už zde na zemi, do které máme jednou slavně a blaženě vstoupit. Musíme tam však vstoupit čistí a svatí, neboť je to svaté, čisté a láskyplně průzrač-

né společenství, ve kterém před zraky všech těch nespočetných hostů nezůstane nic skryto, co by nebylo odhaleno.

Nesmírná nebeská tabule pro miliardy a miliardy hostů má na rozdíl od pozemských hodovních síní velkou a jedinečnou zvláštnost: Pokud k ní zasedneme, pak se budeme radovat i ze společnosti a přítomnosti všech těch nesmírných zástupů a nejen k Hostiteli, ale i ke každému z jeho hostů bez rozdílu budeme mít tak blízko, že si budeme moci patřit tváří v tvář.

Pokračování na str. 13

Milosrdenství a naděje

Zamyšlení nad liturgickými texty
dnešní památky

*Pojďte ke mně, ... u mne najdete
odpočinutí*

Odeber se dnes do školy sv. Pavla, který ti chce poodhalit veliké tajemství. V den, kdy si obzvláštním způsobem připomínáš ty ze svých drahých, kteří tě předešli na věčnost, jsou jeho slova obzvláště drahocenným darem. Při svých modlitbách za zemřelé se můžeš opírat především o vědomí, jak velkou láskou miluje Bůh ty, které stvořil ke svému obrazu. Pros Ducha Svatého, aby tvé srdce zúrodnil a otevřel pro přijetí Boží pravdy.

Velký apoštol ti nekonečnou Boží lásku přibližuje zvláštním způsobem. Odvolává se na tvou lidskou zkušenost, ale nikoliv tak, aby v ní našel něco Boží lásce podobného, ale právě naopak: připomíná, že míra, jakou nás Bůh miluje, nemá mezi lidmi obdoby. Nejvyšší obětí lásky – obětí vlastního života – přináší za nás Boží Syn v době, *kdy jsme ještě byli hříšníci*. Čím jsme mohli vyvolat jeho milosrdenství, když jsme stáli v řadách jeho nepřátel? My sami vůbec ničím, ale ON si nás nepochopitelně zamiloval a sám si přímo v nás připravil to, co tak neodolatelně přitahuje jeho dobrotu: je to jeho vlastní obraz, který vložil do naší duše a našeho srdce.

Jestliže se jevíš svému Spasiteli jako hodný té nejvyšší a nejnezištnější lásky, ačkoliv jeho obraz v tobě je zavalen ohavnostmi hříchu a zloby, s jakým zalíbením se bude v tobě shlížet, jestliže očistíš své nitro, aby jeho podoba v tobě zazářila v čistotě a upřímnosti? Můžeš lépe odpovědět svému Pánu na milost, že se *smíš chlubit* jeho podobou, než když budeš tuto podobu stále více zbavovat neblahého nánosu své hříšnosti a zdokonalovat tím, že budeš svého Dobrodince co nejvěrněji následovat?

Důvodem jeho příchodu mezi nás je nejen jeho úkol, aby v poslušnosti k Otci *zemřel za bezbožníky*, ale také aby těmto bezbožníkům ukázal, v čem mohou ve své lidské malosti a hříšnosti nejlépe následovat nejvyššího a nejsvětějšího Boha. Je to právě ono umění Boží lásky, která dokáže najít a patřit na Boží obraz, i když je zcela zavalen troskami lidské bída a ubohosti, a milovat nezištně jeho nositele, ačkoliv se ti jeví nanejvýš ošklivý, odporný.

Zdá se ti to nepochopitelné nebo je ti to dokonce proti srsti? Přiznání, že se necítíš schopný vydat se za Pánem právě touto cestou, je prvním krokem k tomu, aby ses zba-

vil té hlavní překážky, která tě činí Pánu podobným.

Proč Bůh *skryl toto tajemství před moudrymi a rozumnými a zjevil je maličkým*? Moudří a rozumní by totiž pokládali tento jeho nejvlastnější božský dar za svou vlastní moudrost a rozumnost. Otec však raději zjevuje svá tajemství *maličkým*. To se mu *zalíbilo*, protože oni umí být vnímaví k jeho hlasu, umí ocenit a rozpoznávat jeho hlas, vnuknutí a znamení, napomenutí i čas. Právě takovým duším, které aktivizuje nikoliv pyšné sebevědomí, ale pokorná vděčnost, dává Ježíš poznat svého Otce. Netoužíš stát se jedním z těch maličkých, za které dnes Ježíš tak vroucně děkuje?

Využij tohoto Ježíšova rozpoložení a předlož mu upřímně stav své duše. On, který sestoupil z božské výšiny, aby se stal slabým člověkem, ví, že stát se *maličkým* je obtížné. On to vyzkoušel sám na sobě. On ví, jak teprve ty ve své hříšnosti a zaslepenosti se *lopotíš se svým břemenem*. Nemáš opravdu nikoho jiného, kdo by ti lépe rozuměl a u koho bys mohl najít pomoc a *odpočinutí*.

Tvé tíživé břemeno a těžký chomout je tvoje pýcha. Zavádí tě do světa nepravdy a klamu a nedopřává ti nikdy klidu. Ježíšovo lehké břímě a sladké jho je pokora. Jen ve stavu skutečné pravdy a prostoty můžeš prožívat radostnou důvěru a bezpečnou svobodu, ona tě vrací do Otcovy náruče, která *netlačí ani netíží*. Ježíš mluví ze své vlastní zkušenosti. Mohl se stát člověkem jen cestou pokoření. Jeho pokora ho snížila až k tobě. Tebe naopak pokora pozvedá k Bohu. Není jiné základny, na které by se mohl setkávat člověk a Bůh. Nyní můžeš pochopit, proč pravá velikost spočívá právě v tom, stát se *maličkým*.

Přihlas se do Ježíšovy školy, kde se vyučuje dnes tak nepopulárním ctnostem *tichosti a pokoře*. Jejich cena je v tom, že si je pro tebe osvojil sám Bůh. To, co se ti zatím jeví jako obávané jho, neponeseš sám. On je nese před tebou a s tebou. Poneseš-li je tak radostně a ochotně, jak to z lásky k Otci a k tobě činí on, nebude tě nikdy tížit. Začni mu sloužit ve svých bližních tak, jak Bůh slouží tobě. Pokus se o to a pak teprve začneš zkoušet s Ježíšem jeho jho, pak se přesvědčíš, jak sladké je jeho břemeno, pocítíš neodolatelnou touhu být mu podobný v jeho nezištné lásce, zbavovat své znavené a obtížené bratry jejich břemene, *aby i oni požívali Hospodinovy něhy a mohli vidět blaho od Hospodina v zemi živých*.⁽¹⁾

Bratr Amadeus

⁽¹⁾ resp. žalm 27

Liturgická čtení

1. čtení – Job 19,1.23-27a

Job se chopil slova a řekl: „Kéž by byla napsána má slova, kéž by byla vtesána do mědi, železným rydlem do kamene. Vím však, že můj Obhájce žije a jako poslední povstane na zemi, u sebe mě postaví po mém probuzení a ve svém těle uzřím Boha.“

1. čtení – Řím 5,5-11

Bratři! Naděje nenechá dojit hanby, protože Boží láska je nám vylita do srdce skrze Ducha svatého, který nám byl dán. Kristus přece v pravý čas, když jsme ještě byli slabí, zemřel za bezbožníky. Vždyť stěží kdo položí život za poctivého – možná za toho, kdo koná dobro, se ještě někdo umřít odhodlá.

Ale Bůh dokazuje svou lásku k nám tím, že Kristus umřel za nás, když jsme byli ještě hříšníci.

Tím spíše nás tedy skrze něho uchrání před svou trestající spravedlností teď, když jsme ospravedlnění jeho krví.

Neboť jestliže jsme byli s Bohem usmířeni smrtí jeho Syna v době, kdy jsme byli s ním ještě znepřáteleni, tím spíše – pro usmíření – budeme zachráněni jeho životem. Ba ještě více! Smíme se chlubit Bohem, a to skrze našeho Pána Ježíše Krista, protože skrze něho se nám nyní dostalo usmíření.

Evangelium – Mt 11,25-30

Ježíš řekl: „Velebím tě, Otče, pane nebes i země, že jsi tyto věci skryl před moudrymi a rozumnými, a zjevil jsi je maličkým. Ano, Otče: tak se ti zalíbilo. Všechno je mi dáno od mého Otce; a nikdo nezná Syna než Otec, ani Otce nezná nikdo než Syn – a ten, komu by to Syn chtěl zjevit. Pojďte ke mně všichni, kdo se lopotíte a jste břemena obtíženi, a u mne dojdete odpočinutí. Vezměte na sebe mé jho a učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorného srdce: a naleznete svým duším odpočinutí. Vždyť mé jho netlačí a břemeno netíží.“

Cesta k plnosti štěstí

Každý člověk potřebuje k plnosti štěstí tu jedinou lásku, která se nazývá Kristus. Plnosti štěstí dosahují pouze ti, kteří touží po svatosti a učí se od Ježíše lásce. Matka Tereza často opakovala: „Musíte být svatí tam, kde jste, a já musím být svatá tam, kam mě poslal Bůh. Nic více neobyčejného ve svatosti není. Svatost není luxus pro několik vybraných. To je obyčejná povinnost, tvoje i moje. Proto jsme byli stvořeni.“ Kěž příklad a dějiny jejího života nás zmobilizují k ustavičnému ožívání touhy být svatý, vykročit každý den v temnotách víry do plnosti štěstí v nebi.

Dětství matky Terezy

Matka Tereza se narodila 27. srpna 1910 ve Skopje v Jugoslávii v zámožné rodině albánských katolíků. Rodiče jí při křtu dali jméno Anežka – Ganxhe. (Její civilní jméno bylo Ganxhe Bojaxhiu.) Její otec Nikola Bojaxhiu byl zámožným kupcem a vlastníkem stavební firmy. Měl mnoho domů a vil, postavil ve Skopje první divadlo. Matka Drane pocházela rovněž ze zámožné rodiny. Vdala se, když jí bylo 17, za 35letého Nikolu. Porodila syna Lazara a dvě dcery – Ganxhe a Agátu. Každé dítě přijímali s velkou láskou jako nejceněnější Boží dar.

Rodiče prožívali svou víru velmi konkrétním způsobem. Pamatovali na Ježíšova slova: *Cokoliv jste učinili jednomu z těchto mých nejmenších bratrů, mně jste učinili* (Mt 25,40). Rodný dům matky Terezy byl otevřen pro každého a zvláště pro chudé. Modlitba patřila k nejdůležitější součásti rodinného života. Každý den se shromažďovali ke společné modlitbě, pravidelně se účastnili mše svaté. Otec byl veselým, ale současně náročným člověkem, mnoho času věnoval výchově svých dětí a často jim opakoval: *Musíte být ke všem štědrí, protože Bůh byl štědrý k nám. Dal nám všechno, proto prokazujte dobro všem. Nevezměte do úst ani sousto, jestliže se napřed nepodělíte s druhými. Egoismus je nemoc duše, která činí z člověka otroka a nedovoluje mu důstojně žít a sloužit druhým!* Jednou týdně navštěvovala matka s dětmi ve městě nemocné a nosila chudým jídlo a oblečení. Chtěla, aby děti byly vni-

mavé a citlivé pro lidskou bídu a učily se bliženské lásce. Často jim připomínala: *Jste šťastné, protože bydlíte v pěkném domě, máte co jíst a nic vám neschází. Nesmíte však zapomínat, že mnoho lidí trpí hladem a že jsou de-*

**Ganxhe Bojaxhiu
před vstupem do kláštera**

ti, které nemají co jíst ani co obléct, a když onemocní, nemají peníze na léčení.

Ganxhe byla nejlepší žačkou ve třídě, vždy radostná, družná, ochotná pomáhat druhým. Angažovala se v životě farnosti, zpívala ve sboru, hrála na kytaru, psala verše. Farní společenství pro ni bylo druhou rodinou. Pomýšlela na hudební nebo literární kariéru, měla literární talent, její texty se objevovaly v místních novinách.

Dramatickým zážitkem pro celou rodinu byla náhlá smrt otce v roce 1919. Pravděpodobně byl otráven tajnou policií, protože podporoval boj za osvobození z turecké nadvlády.

První léta po otcově smrti byla pro rodinu velice těžká, ale matka, žena silné víry, se dokázala s těžkostmi vyrovnat. Založila svůj vlastní podnik a prodávala výšivky a oděvy.

Matka nás učila modlit se a pomáhat lidem, kterým se vedlo zle, a tak jsme i po otcově smrti byli šťastnou rodinou. Naučili jsme se chápat význam modlitby a práce – vzpomínala matka Tereza. Mnoho chudásů ve Skopje a okolí znalo náš dům. Nikdo z něho neodcházel s prázdnými rukama. Každý den s námi někdo obědval. Byli to chudáci, lidé, kteří neměli nic.

Jak poznala své povolání

Matka Tereza s dojetím vzpomíná, jak uslyšela poprvé hlas svého povolání k řeholnímu životu: *Bylo mi 12 let, když jsem poprvé zatoužila patřit zcela Bohu. Pocítila jsem výrazně Pánovo pozvání, abych mu zasvětila zcela svůj život jako řeholní sestra. Moje matka byla hluboce věřící žena a byl to její příklad, její láska k ubohým, co mělo na mne rozhodující vliv. Ale já jsem tehdy tuto myšlenku od sebe odstrkovala. Teprve později, když mi bylo 18, uposlechla jsem Pánovo volání.*

Bůh touží každého člověka přivést k plnosti štěstí, do nebe. Pozemský život je bolestnou zkouškou dozrávání k svatosti, osvobozením od hříchu a egoismu, dorůstáním do nezištné lásky. Pán Bůh pro každého připravil a naplánoval nejlepší cestu životem. Nejdůležitější záležitostí je poznat v modlitbě tyto Boží plány, přijmout je a odvážně vykročit na cestu povolání. Anežka se zpočátku snažila zbavit se myšlenky, že se má stát řeholnicí. Ale dlouho se modlila a postila, aby poznala Boží vůli. Když se zeptala svého zpovědníka, jakým způsobem může poznat, že ji Bůh volá, uslyšela odpověď: *Nejlepším*

potvrzením je hluboká radost při myšlence na cestu života, na kterou tě Bůh volá.

V srpnu 1928 jela Ganxhe na exercicie do svatyně Matky Boží v Letnici a právě tam po několika dnech modlitby přijala rozhodnutí odjet na misie a odevzdat se zcela Bohu jako řeholnice. Nebylo to však snadné rozhodnutí. Přijala ho po dlouhém vnitřním boji.

Byla připoutána ke své rodině, toužila po vlastních dětech a vlastním domě. Když řekla Kristu „ano“, její srdce se naplnilo nepopsatelnou radostí. Když se s tím svěřila své matce, dostala několik rad: *Musíš náležet jen Ježíši... Musíš být svatou sestrou... Vlož své srdce do Ježíšových dlaní a jdi pevně vpřed... Dobře, moje dcero, jdi do kláštera, ale musíš se zcela zasvětit Bohu a modlitbě... Ganxhe napsala žádost o přijetí do kongregace sester loretánek z Irska, které se zabývaly výchovou učitelek pro základní školy v Indii. Odpověď*

... se svými sourozenci

byla kladná. 26. září 1928 odjela Anežka do Dublinu, kde 12. října začala postulát. Došla řeholní roucho a jméno:

Marie Terezie od Dítěte Ježíše. Vzorem svatosti se pro ni stala Terezie z Lisieux, kanonizovaná v roce 1926. Dne 6. ledna se vydala na dalekou cestu lodí do Indie. V Darjeelingu na úpatí Himaláji začala noviciát a po dvou letech 24. května 1931 složila první řeholní sliby. *Byl to nejkrásnější den mého života* - vzpomínala po letech matka Tereza.

Věčné sliby složila 24. května 1937. Zcela se odevzdala svému jedinému miláčkovi, Ježíši Kristu, aby silou jeho lásky začala proměňovat svět a překonávat všechno zlo. Po věčných slibech jí oznámila matka představená, že se má vrátit do Kalkaty, aby pracovala v St. Ary High School jako učitelka zeměpisu a dějepisu. V roce 1944 byla pověřena vedením školy. Žačky ji chválily za to, že s nimi jednala jako se svými milovanými dětmi a jako milující matka stavěla před ně vysoké nároky.

Povolání k zvláštní misii

27. srpna 1946 měla sestra Terezie 36 let. Byla to pro indický národ velmi smutná doba. Více než 40 milionů ubohých indických obyvatel mělo již dost anglické koloniální nadvlády, která trvala v Indii více než tři sta let. Indové toužili po svobodě a usilovali o to, získat ji třeba ozbrojenou silou. Vedle velkého hnutí „nepoužití násilí“, kterému stál v čele Mahátma Gándhí, bylo zde několik fanatických muslimských skupin, které vyvolávaly rozbroje, jež končily vražděním nevinných lidí, požáry a hroznou zkárou. Pohled na lidskou bídu mravní i materiální způsobil, že sestra Terezie si kladla otázku: *A co když Pán ode mne očekává něco jiného, větší angažovanost pro ty lidi, kteří trpí?* V jejím srdci začal dramatický zápas. Po letech na to vzpomíná: *Nikdy jsem nepochybovala o mém řeholním povolání. Ale v hloubi srdce jsem cítila, že Bůh mě volal ještě k jinému povolání, k jiné práci, ale nevě-*

děla jsem k jaké a nerozuměla jsem proč.

Sestra Terezie měla začít svá každoroční duchovní cvičení 12. září 1946 v domě noviciátu v Darjeelingu, který leží v překrásné krajině na úpatí Himaláji. Jela tam v přeplněném vlaku, který jel pomalu a zastavoval v každé stanici. Sestra Terezie mohla pozorovat zástupy lidí v krajní bídě, blízké smrti hladem. Intuice víry, která vycházela z lásky k Ježíši, jí napovídala, že ti nejubožejší z ubohých jsou milovanými Božími dětmi stejnou mírou jako její žačky, které pocházely ze zámožných rodin. Dívala se na mladé matky, které objímaly své děti s velkým citem. Viděla, jak velice trpí při pohledu na své děti, které umíraly hladem. Pod dojmem těchto otřesných obrazů lidského utrpení zachvátily sestru Terezii silné emoce. Znovu k ní zazněla Kristova slova: *Amen, pravím vám, cokoliv jste učinili jednomu z těchto mých nejmenších bratří, mně jste učinili* (Mt 25,40). Bylo jí zřejmé, že když skládala řeholní sliby, zasnoučila se se samotným Kristem, který trpí v těchto lidech. Pocítila proto povinnost postarat se o svého Miláčka, který žije v trpících a ubohých. Po letech misijní práce v Kalkatě bylo pro ni Kristovo pozvání k nové misii stále jasnější a Terezie neměla pochybností, že se k ní sklání sám Kristus: *Musíš jít a sloužit ubohým!* Zpočátku se bránila,

Na audienci u Svatého otce Jana Pavla II.

Marie Terezie od Dítěte Ježíše

prosila Ježíše, aby si našel osobu, která je šlechetnější a více toho hodná než ona. Ve svém srdci slyšela sílicí vyzvu Kristovu, aby začala novou misii mezi nejubožejšími. Slyšela Ježíšův hlas, kterým promluvil v agónii na kříži: *Žízním!* Pochopila, že Ježíš žízní po naší lidské lásce. Čeká na nás a dává nám příležitost milovat a těšit ho v těch nejubožejších z ubohých. Napsala po letech:

Cítila jsem, že Pán ode mne očekává, abych se zřekla pohodlného života v lůně svého řádu a vyšla do ulic sloužit chudým. Bylo to poslání jasné a výrazné: měla jsem opustit zdi klášter-

ra a žít mezi ubožáky. Ale ne jakýmikoliv ubožáky. On mě zval, abych sloužila zoufalým a nejubožejším z ubohých v Kalkatě, těm, kteří nemají nikoho, těm, ke kterým se nikdo nechce přiblížit, protože jsou zdrojem nákazy, špinaví, plní mikrobů, červů; těm, kteří ani nemohou jít a žebrať o almužnu, protože jsou nazí, nemají ani hadr, který by vložili na sebe; těm, kteří už nejedí, protože z vyčerpání nemají sil, aby cokoliv snědli; těm, kteří vysilení padají na ulicích vědomi si své smrti; těm, kteří už nepláčou, protože jim došly slzy. Právě takové lidi mi Pán ukázal během oné cesty, abych se do nich zamilovala. Vykonal jsem v Darjeelingu duchovní cvičení a přemýšlela jsem nad posláním, jaké jsem obdržela, a když jsem se vrátila do Kalkaty, byla jsem rozhodnuta odejít ze shromáždění sester loretánek, abych mohla svobodně celým svým životem sloužit nejubožejším. Věděla jsem, že Bůh touží posloužit si mojí bídou, mojí slabostí, mým životem, aby ukázal těm nejubožejším svoji lásku...

Dva roky nesouhlasil arcibiskup z Kalkaty, aby opustila klášter. Teprve v lednu 1948 dovolil, aby do Říma poslala žádost. Kladná odpověď přišla z Říma za půl roku. Sestra Tereza změnila svůj dosavadní hábit za bílé sári, nejrozšířenější oděv mezi nejubožejšími Indů. Když ráno 16. srpna 1948 opustila klášter loretánek, přepadla ji panika. Byla úplně sama, bez střechy nad hlavou, bez peněz, nevěděla, kam má jít, aby něco snědla, a kam se uchýlit na noc. Ocítila se v situaci lidí, kteří ve svém životě nic nemají. Byla nadále řeholnicí vázanou před Bohem slibem chudoby, čistoty a poslušnosti. Získala od papeže jediné povolení, aby dočasně žila mimo klášter a založila novou řeholi.

Opravdová láska musí bolet

Matka Tereza často říkala, že opravdová láska musí bolet a bídu nestvořil Bůh, ale stvořili jsme

ji my, já a ty, protože se s druhými nedělíme. Ubožáci, kterým toužila sloužit, byli nejčastěji nemocní, pokrytí ranami, malomocní. Potřebovali lékařské ošetření. Matka Tereza se proto chtěla naučit první pomoci, dávat injekce, ošetřovat rány. Z toho důvodu odjela do Patny ve středním Gangu, aby absolvovala kurs ošetřovatelky, který organizovaly sestry sv. Agáty. Po jeho zakončení se vrátila do Kalkaty a začala svou službu nejubožejším v den Božího narození. Právě tehdy, když se Syn Boží stal člověkem, sjednotil se s každou lidskou bytostí a dal jí nekonečnou důstojnost a cenu. Od té události nerozhoduje stupeň inteligence, barva pleti, původ, majetkový stav, ale jen samotné lidství, které je posvátné, protože se s ním sjednotil Kristus. Stejnou lidskou důstojnost a stejné právo na život a svobodu svědomí má člověk duševně postižený i laureát Nobelovy ceny, žebrák stejně jako milionář, dítě počaté v mateřském lůně i dospělý člověk. Matka Tereza svázala svou činnost uprostřed těch nejubožejších s tou nejvíce radostnou, ale pro mnoho lidí šokující pravdou, kterou zjevil Kristus v tajemství vtělení, že v křehkosti a nouzi svého těla je každý člověk velký, protože je Božím dítětem. A proto ti ubožáci, kterým matka Tereza zasvětila svůj život, měli stejnou královskou důstojnost jako každá jiná lidská bytost, protože oni jsou taktéž na stejné úrovni jako ostatní lidé, jsou Božími dětmi!

Matka Tereza vzpomíná: *Ochod od sester loretánek byl pro mne bolestným zážitkem. V klášteře jsem žila a neměla jsem žádné těžkosti. Nikdy mi nic nechybělo. Teď bylo všechno jinak. Spala jsem, kde se dalo, na podlaze, v barabiznách, kde se proháněly myši. Jedla jsem to, co jedli moji svěřenci, a to jen tehdy, když bylo co jíst. Ale vybrala jsem si tento život, abych doslova realizovala evangelium, které říká obzvláš-*

Co může být krásnějšího a Bohu milejšího než přijímat Eucharistii tak, jak to dělali svatí: na kolenou a do úst

tě: »Měl jsem hlad, a dali jste mi najíst. Byl jsem nahý, a oděli jste mě, ve vězení jsem byl, a navštívili jste mě.« V nejubožejších mezi ubohými jsem milovala Ježíše; když člověk miluje, necítí utrpení ani těžkosti. Ostatně od začátku jsem neměla čas, abych se nudila. Počet dětí z těch pěti, které jsem shromáždila první den své činnosti v slumu Motijhil, rázem vzrostl. Za tři dny už jich bylo 25

a před koncem roku 41. Po mnoha letech na tom místě vznikla škola, do které chodí 500 dětí. (...) Mým povoláním bylo sloužit těm nejubožejším z ubohých. Prostřednictvím dětí jsem začala pronikat do nejopuštěnějších zákoutí Kalkaty. V té době bylo ve městě kolem milionu bezdomovců. Chodila jsem od domu k domu a snažila jsem se být nějak užitečná. Pomáhala jsem těm, kteří spali

Při návštěvě Kalkaty setrval Jan Pavel II. v domě umírajících několik hodin

na kraji ulic a živil se odpadky. Setkávala jsem se s největším utrpením nevidomých, postižených, malomocných, lidí s deformovanými těly, neschopných udržet se na nohou, kteří za mnou lezli po čtyřech a prosili o něco k jídlu. Jednoho dne jsem v hromadě odpadků našla skoro mrtvou ženu. Tělo bylo pokousané od myši a mravenců. Odnesla jsem ji do nemocnice, ale tam mi řekli, že ji nepřijmou, protože pro ni nemohou už nic udělat. Protestovala jsem, že neodejdu, dokud se o ni nepostarají. Dlouho se spolu radili, až nakonec souhlasili. Ta žena byla nakonec zachráněna. Později, když mi děkovala za to, co jsem pro ni udělala, řekla: »A pomyslete, že to mě na smetišť vyhodil můj syn!«

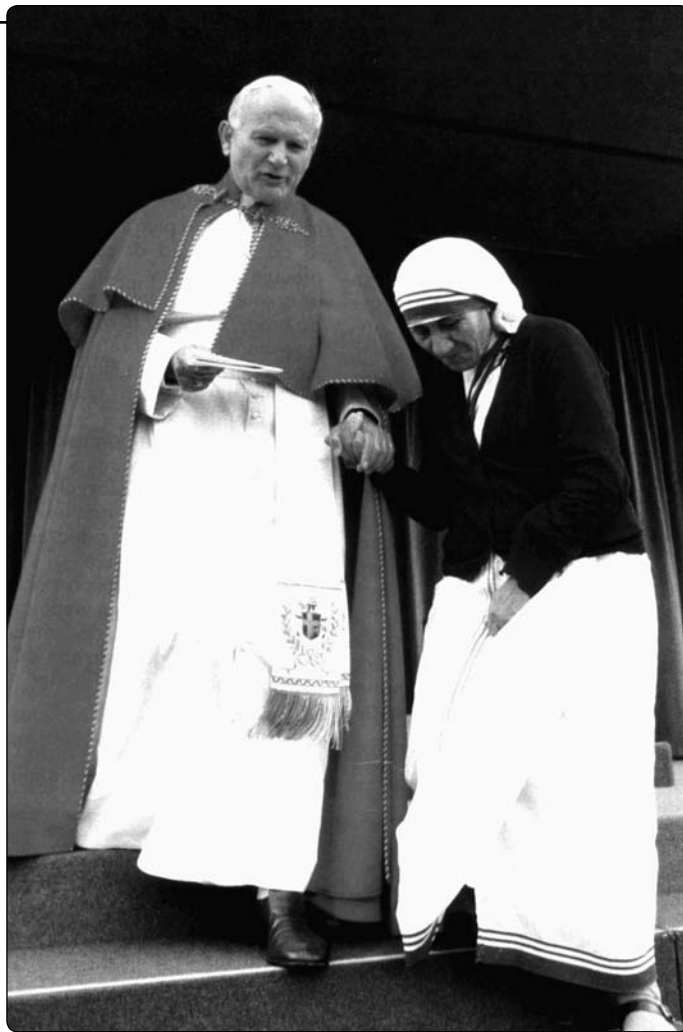
Jednoho dne jsem nutně potřebovala najít nějaké přístřeší pro několik opuštěných. Při hledání jsem chodila celé hodiny v pražícím slunci. Večer jsem se nemohla udržet na nohou, cítila jsem, že z únavy omdlím. Teprve tehdy jsem si uvědomila, do jakého stupně vyčerpání se ubožáci mohou dostat stálým hledáním kousku potravy, léku, střechy nad hlavou. Žila jsem v úplné odevzdanosti Bohu a on mě vedl. Cítila jsem jeho přítomnost v každé chvíli a zakoušela jsem jeho bezprostřední zásahy. Jednoho dne, když jsem kráčela ulicemi Kalkaty, přišel ke mně katolický kněz a prosil o příspěvek pro katolický tisk. Ten den jsem vyšla z domu s celým jměním, jaké jsem měla, 5 rupií. Během dne jsem vydala na ubožáky 4 rupie. Zůstala mi tedy jedna na přežití příštího dne a dalších, dokud nenajdu nějakou pomoc. V důvěře v Boha jsem mu dala poslední peníze. V duši jsem se modlila slovy: »Pane, už nemám nic, teď se musíš o mě postarat.« Večer přišel do mojí chatrče nějaký neznámý. Dal mi obálku a řekl: »Na činnost, jakou provádíte.« Byla jsem překvapena, protože svou apoštolskou práci jsem začala teprve před několika dny a nikdo mě dosud neznal. Otevřela

jsem obálku a bylo v ní 50 rupií. Bylo to pro mě hmatatelné znamení, že Pán souhlasí se vším, co jsem udělala.

V Kalkatě ubožáci umírají na chodnicích v úplně opuštěnosti. Matka Tereza v nich viděla trpícího Ježíše, který čeká na pomoc. Pro ni všichni lidé společností odhození – starci, malomocní, chorobami zdeformovaní – byli Božími dětmi, nejdražšími bratry, a proto toužila, aby odešli z tohoto světa s přesvědčením, že je někdo miluje, aby mohli zemřít na lůžku a měli u sebe někoho, kdo se jich ujal. Říkala: *Jsou Božími dětmi, musí umírat s úsměvem na rtech.* To byl hlavní důvod pro založení nemocnice – lazaretu pro umírající.

Dům pro umírající je jednou z iniciativ, která mi nejvíce ležela na srdci – říkala matka Tereza. Stal se místem posvátným, protože zde každý den dochází ke skutečnému kontaktu mezi nebem a zemí. Mnoho osob zde končí svůj pozemský život, aby se spojily s Bohem Otcem. Když doprovázíme tyto osoby, velmi konkrétně pocítujeme Boží přítomnost. Jednoho dne sebraly sestry na ulici muže, který měl celé tělo pokryté ranami plnými červů. Byl u konce života. Začala jsem ho umývat a léčit. Zrakem napolo vyhaslým sledoval moji činnost. Pomalu se jeho tvář rozjasňovala. »Trpíš?« – zeptala jsem se ho. »Ano, velice,« odpověděl slabounkým hlasem. A dodal: »Ale jsem šťastný. Celou dobu jsem žil bez domova, nyní zahrnutý velkou péčí a láskou zemřu jako anděl.« Jindy sem přinesli ženu, která už nejevila známky života. Umyla jsem ji, zahrnula péčí a promlouvala jsem k ní vlídným hlasem. Potom jsem ji opatrně položila na lůžko. Vzala mě za ruku a usmála se. Nikdy jsem na žádné tváři neviděla krásnější úsměv. Zaseptala sotva slyšitelně: »Děkuji« a zavřela navždy oči.

Během své cesty po Indii navštívil papež Jan Pavel II. rovněž Dům pro umírající. Zdržel se zde

dlouho. Pokoušel se nakrmit několik starců a byl přítomen při umírání tří osob. Po celou dobu svého pobytu nebyl schopen říct jediné slovo. Byl hluboce vzrušený a z jeho očí kanuly slzy. Do té doby jsme do Domu umírajících přijali 80 tisíc osob, z nichž více než polovina zemřela. Není možno zůstat lhostejný vůči smrti, když víme, že je nejdůležitějším okamžikem v životě člověka. Pokaždé když někdo umírá v mé náručí,

je to, jako by umíral Ježíš. Provázím ho s láskou, kterou odevzdávám Bohu. Dům pro umírající se stal svatým místem. Je zde Bůh. Umírající přivázejí ambulancemi, na ručně tažených vozech. Sestry je myjí, ošetřují, pečují o ně, modlí se při jejich odchodu na věčnost. Jeden hinduistický politický vůdce veřejně prohlášoval, že nás vyžene z Domu pro umírající. Přišel se podívat, aby nasbíral argumenty. Prošel se mezi hospitalizovaný-

Matka Tereza byla pohřbena s poctami, jaké přísluší jen státníkům

mi a pozoroval práci sester. Jejich postoj na něho udělal hluboký dojem. Viděl, jak se obětují s velkou láskou, jak čistily rány na těch vyčrtlých tělech, jak krmily ty, kteří nebyli s to jíst. Když vyšel, řekl lidem, kteří na něho čekali: »Slíbil jsem vám, že sestry odtud vyženu, ale udělám to jen pod podmínkou, že přivedete své matky a své dcery, aby převzaly práci, kterou ony vykonávají. Ve svatých máte bohyně z kamene, tady máte živé bohyně.«

Misionářky lásky

Na počátku roku 1949 se k matce Tereze přidala první mladá děvčata, která toužila zasvětit svůj život nejubožejším. Matka Tereza takto vzpomínala na počátky nové kongregace:

V roce 1949 začala přicházet první povolání. Prvních deset dívek, které se přihlásily, byly moje žáčky ze školy, kde jsem vyučovala. Jedna za druhou se zasvěcovaly Bohu, aby sloužily ubohým. Chtěly se zcela obětovat Bohu. Svátý otec Pius XII. potvrdil kongregaci Misionářek bliženských lásky 7. října 1950, v den Panny Marie Růžencové. Hlavním cílem nové kongregace bylo uspokojení nekonečné žízně lidských duší po lásce, kterou vyjádřil Kristus v agonii na kříži, slibem čistoty, chudoby a poslušnosti, modlitbou, těžkou prací, úsilím o spásu a posvěcení těch nejubožejších z ubohých.

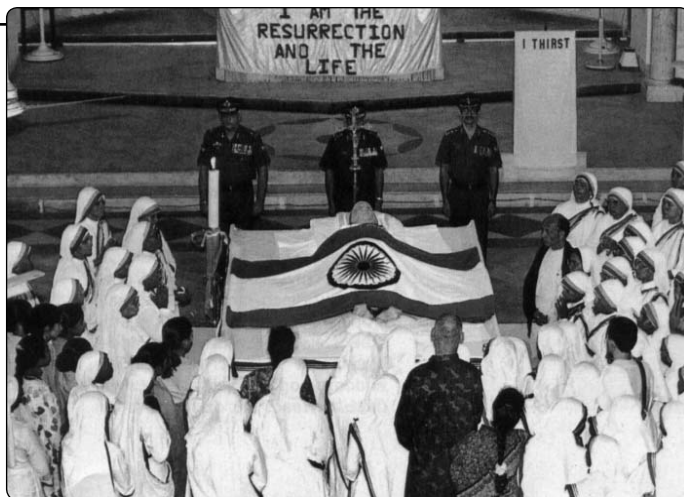
Nejdůležitějším úkolem sester je modlit se, milovat a sloužit; jen tak můžeme svou lásku k Bohu uvést do života a vložit do služeb našim bližním. Děláme to tím, že sloužíme Kristu, kterého nacházíme v každém trpícím ubožákovi. Jestliže se modlíme, věříme. Jestliže věříme, milujeme. Jestliže milujeme, sloužíme – napsala matka Tereza.

Naše zvláštní poslání spočívá v úsilí o spásu a posvěcení těch nejubožejších mezi ubohými. Ježíš nás posílá naplněné Duchem jeho lásky, abychom hlásaly evangelium lásky a soucitu k nejubožejším mezi ubohými na celém

světě. Nazýváme se Misionářky bliženské lásky, protože Bůh je Lásky. Máme ukazovat ubohým a trpícím, jak si je Bůh zamiloval. Výsledky jsou vždy úžasné. Jednoho dne v Indii, když jsem ošetřovala jednoho mrzáka, který měl gangrénu, řekl mi americký novinář, který se na to díval: »Nedělal bych to ani za milion dolarů.« »Já bych to za takovou sumu také nedělala,« odpověděla jsem mu. »Dělám to z lásky k Bohu. Když se dotýkám těla trpícího člověka, dotýkám se těla trpícího Krista.« Teprve tehdy novinář pochopil, jaká je nejdůležitější motivace naší služby mezi nejobožejšími.

V roce 1959 se Misionářky bliženské lásky ujaly malomocných z Kalkaty, kterých bylo kolem 30 000. Otevřely útulek pro malomocné a založily Město pokoje, osadu, kde malomocní žili spolu se svými rodinami. Malomocní byli pro matku Terezu Božími dětmi. Také za ně Ježíš zemřel na kříži. Tím, že je postihlo tak těžké utrpení a tak strašné životní podmínky, účastní se více než jiní lidé tajemství výkupného Ježíšova utrpení. Když se dotýkám těla malomocného, které vydává ze všech částí hnis, dotýkám se těla Kristova jako tehdy, když přijímám Eucharistii. Malomocenství je nesporně krutou nemocí, takřka nesnesitelnou, ale je menším neštěstím než pocit, že jsem zbavený lásky, nechtěný, zavržený. Krajinou osamocení, s jakou se setkávám v případě některých osob, je horší než malomocenství – říkala matka Tereza.

Jen v Indii se sestry matky Terezy starají o 150 000 malomocných, které je třeba nakrmit, obléct, zajistit jim lékařskou péči. Nemocní vyžadují nákladné lékařské chirurgické zákroky a léky. Matka Tereza a její sestry je nemají. Žijí tak jako jejich svěřenci, tedy nejchudší z chudých. Řádová pravidla jsou v tomto směru nesmírně přísná. Řeholnice mohou vlastnit jen to nejnižší minimum: bílé sárí, prosté sandály.

Každá sestra, když musí změnit místo pobytu, je připravena k odchodu během deseti minut a celý její majetek je v malé tašce. Zásadním důvodem této chudoby je láska. Ti, kterým pomáháme, jsou chudí proti své vůli, naopak naše chudoba je důsledkem svobodného rozhodnutí. Chceme být chudé podle příkladu Krista, který byl bohatý, a rozhodl se žít a pracovat mezi chudými. Sestry plně důvěřují v Boží Prozřetelnost.

Každý den dělá pro nás Bůh opravdové zázraky – vzpomíná matka Tereza. Zakoušíme to různým způsobem. Kdyby nebylo každodenních zázraků, nemohly bychom vykonávat svou službu. Nemohly bychom nic dělat. Prozřetelnost se štedře postará každého dne o mne, o moje sestry a naše svěřence. Činí tak prostřednictvím podnikatelů, institucí, podniků, naftových korporací, vlád. Ale dělá to především malými almužnami osob, které dispo-

nují z ekonomického hlediska jen skromnými prostředky. Tyto oběti mají největší cenu, protože aby je mohli lidé věnovat, musí si uložit odříkání. Díky tomu je jejich gesto autentickým aktem lásky. Žádná ze sester by nemohla klidně spát, kdyby neměla silnou víru v Boha. Takřka nikdy nemáme potřebné prostředky k tomu, abychom přežily více než jeden týden, a někdy nemáme to, co je potřebné, ani do večera. Ale vždy, třeba v poslední chvíli, se najde řešení. Pán napovídá nejrůznějším způsobem osobám, aby nám z různých důvodů přinesly právě tu pomoc, která je pro nás otázkou života. Kdyby ta pomoc nepřišla, měly bychom těžkosti.

V Kalkatě den co den připravujeme jídla pro 9 000 osob. Jednoho rána mě sestra přišla informovat, že ve skladě už nemáme vůbec nic. Bylo to ve čtvrtek. Rýsoval se smutný konec týdne. Poprvé jsem se ocitla v takové situaci. »Musíme o tom říct našim svě-

řencům,« řekl sestra. Odpověděla jsem: »Ještě počkejme, zajdeme do kostela a předložíme Ježíši naši potřebu.«

Já jsem se také modlila a očekávala jsem další vývoj události. V pátek v devět hodin ráno přijel nákladní vůz plný housek, džemu a mléka. Jsem přesvědčena, že to Bůh zařadil, aby nám pomohl. Takové zázraky se dějí v domech Misionářek lásky den co den.

Po 10 letech práce v Kalkatě začaly misionářky pracovat v celé Indii a po obdržení papežských práv od Pavla VI. v roce 1965 na všech kontinentech. Se sestrami dnes spolupracuje na 4 000 000 laiků na celém světě. Sestry žijí 500 000 rodin, vyučují 20 000 dětí a pečují o 90 000 malomocných.

Pohřeb matky Terezy vysílaly v přímém přenosu všechny největší televizní společnosti. Její tělo vezli ulicemi Kalkaty jako kdysi tělo Mahátmy Gándhího. Ta drobná, shrbená sestřička z Kalkaty se stala pokladem pro celý svět tím, že se zasvětila Kristu a proměnila lásku na jedinou naději světa.

Několik let před smrtí jí jeden novinář položil otázku: *Bojíte se smrti?* Odpověděla: *Absolutně ne. Zemřít, to znamená vrátit se domů. Bojíte se vrátit do domu svých blízkých? Já na chvíli své smrti čekám s netrpělivostí. Pak potkám Ježíše a všechny ty, které se snažím obdařit láskou v tomto životě. Potkám všechny ty děti, kterým se snažím zachránit život a které, když umíraly v mé náručí, mne pokládaly za svoji mámu. Potkám všechny ty ubožáky, kterým jsem pomáhala, umírající, kteří vydechli naposled v domě v Kalkatě, který jsem vybudovala. Slovem – potkám všechny ty osoby, které mi byly drahé na této zemi. Nemyslíte, že to bude velkolepé setkání? Když to říkala, její tvář vyzařovala radost a pokoj.*

Z Mihujsie się 4/2003
přeložil -lš-

Žízním!

Homilie Jana Pavla II. při slavnosti beatifikace matky Terezy 19. 10. 2003

Kdo chce být mezi vámi první, ať je služebníkem všech (Mk 10,44). Tato Ježíšova slova učedníkům, která před krátkou chvílí zazněla také na tomto náměstí, ukazují, jaká je cesta, která vede k „velikosti“ podle evangelia. Je to cesta, kterou sám Kristus prošel až na kříž; je to program lásky a služby, který staví na hlavu všechnu lidskou logiku. Být služebníkem všech!

Touto logikou se dala vést matka Tereza z Kalkaty, zakladatelka misionářů a misionářek lásky, kterou jsem dnes s radostí zapsal do seznamu blahoslavených. Jsem osobně vděčný této odvážné ženě, kterou jsem stále cítil jakoby vedle sebe. Ona je obrazem dobrého Samaritána, ona se odebrala všude, aby sloužila Kristu v těch nejchudších mezi chudými. Ani konflikty a války ji nedokázaly zdržet.

Pokaždé, když přišla, vyprávěla mi o svých zkušenostech ve službách hodnotám evangelia. Vzpomínám si na příklad, co řekla, když přijímala Nobelovu cenu za mír: „Jestliže uslyšíte, že některá žena si nechce podržet své dítě a chce ho potratit, snažte se ji přesvědčit a přineste mi to dítě. Já ho budu milovat a budu v něm vidět znamení Boží lásky“ (Oslo, 10. prosince 1979).

Není to snad příznačné, že její blahorečení se koná právě v den, který Církev slaví jako Světový den misii? Matka Tereza svědectvím svého života připomíná všem, že evangelizační

poslání Círky se uskutečňuje skrze lásku živěnou modlitbou a nasloucháním Božímu slovu. Příznačný pro tento misijní styl je obraz, který představuje novou blahoslavenou, jak v jedné ruce tiskne ruku dítěte a druhou rukou procházejí perly růžence.

Rozjímání a činnost, evangelizace a prosazování lidskosti: Matka Tereza hlásá evangelium tak, že svůj život zcela zasvěcuje chudým, ale současně ho noří do modlitby.

Kdo chce být mezi vámi velký, ať je vašim služebníkem (Mk 10,43). Se zvláštním vzrušením si dnes připomínáme matku Terezu, velkou služebnici chudých, Círky a celého světa. Její život je svědectvím o důstoj-

nosti a upřednostnění pokorné služby. Ona si nevybrala poslední místo, ale službu těm nejoslednějším. Jako skutečná matka chudých se skláněla k těm, kteří trpěli nejrůznějšími podobami chudoby. Její velikost spočívá v tom, že dokázala dávat, aniž by počítala, dávat „až to bolí“. Její život byl radikálním životem a mocným hlásáním radostné zvěsti.

Ježíšův výkřik na kříži: *Žízním* (Jan 19,28), který je vyjádřením hluboké Boží touhy po člověku, pronikl do duše matky Terezy a nalezl v jejím srdci úrodnou půdu. Utišování Ježíšovy žízně po lásce a po duších ve spojení s Ježíšovou Matkou Marií se stalo hlavním smyslem života matky Terezy a vnitřní si-

lou, která ji vedla, aby vyšla ze sebe samé a rozběhla se do celého světa k práci pro záchranu a posvěcení těch nejchudších z chudých.

Cokoliv jste udělali pro jednoho z těch nejposlednějších mých bratří, mně jste udělali (Mt 25,40). Tento úryvek evangelia je klíčem k pochopení služby mat-

ky Terezy chudým a byl to základ jejího přesvědčení naplněného vírou, že když se dotýká raněných údů chudáků, dotýká se těla Kristova. Byl to sám Ježíš, který se skrýval za zuboženým vzezřením těch nejubožejších z ubohých a řídil její službu. Hlavní smysl služby matky Terezy byl skutek lásky prokazovaný hladovým, žíznivým, cizincům, nahým, nemocným a uvězněným (srov. Mt 25,34-36) a prokázáný tak samotnému Ježíšovi.

Když ho tak poznávala, sloužila mu s oddaností celého srdce a vyjadřovala mu tak jako snoubenka něhu své lásky. V tomto sebedarování Bohu a bližním nacházela matka Tereza největší naplnění a prožívání té vznešenosti, která je vlastní ženě. Toužila být znamením Boží lásky, Boží přítomnosti, Božího soucitu a všem tak připomínat hodnotu a důstojnost každého Božího dítěte, „stvořeného, aby milovalo a bylo milováno“. Tímto způsobem matka Tereza „přitahovala Boha k duším a duše k Bohu“ a tišila Kristovu žízeň zvláště po těch, kteří toho potřebují nejvíce a pro které vidění Boha bylo zamlženou utrpením a bolestí.

Syn člověka přišel, aby dal svůj život jako výkupné za mnohé (Mk 10,45). Matka Tereza sdílela utrpení Ukřižovaného zvláštním způsobem v průběhu dlouhých let „vnitřní temnoty“. Byla to obzvláště krutá zkouška, kterou přijala jako zvláštní „dar a privilegium“.

V těch nejtemnějších hodinách se uchylovala s největší vytrvalostí k modlitbě před Nejsvětější Svátostí. Tato tvrdá duchovní trýzeň ji přiváděla k tomu, že se mohla stále více ztotožňovat s těmi, kterým každý den sloužila a zakoušela tak jejich utrpení a někdy až odvrvzení. Ráda opakovala, že největších chudobou je být nechtěný, nemít nikoho, kdo by se o tebe postaral.

„Pane, v tebe důvěřujeme, uděl nám svou milost!“ Kolikrát také matka Tereza podobně jako Žalmista opakovala v okamžicích vnitřní opuštěnosti svému Pánu: „Tobě, tobě důvěřuji, můj Bože!“

Vzdejme chválu této malé ženě, zamilované v Bohu, pokorné hlasatelce evangelia a neúnavné dobrodince lidstva. Ctíme ji jako jednu z nejvýznamnějších osobností naší epochy. Přijměme její poselství a následujme její příklad.

Panno Maria, Královno všech svatých, pomáhej nám, abychom byli tiší a pokorného srdce jako

tato neochvějná hlasatelka lásky. Pomáhej nám sloužit s radostí a s úsměvem každému člověku, kterého potkáváme. Pomáhej nám být misionáři Krista, našeho pokoje a naší naděje. Amen.

Preklad -lš

Grégoirův seznam

Někde v Africe. Uprostřed pralesa v Pobřeží slonoviny. Žije zde monstrum, již čtyři nebo pět let. Někdo rozhodl, že je chytí a připoutá ke kládě v zadní komoře chatrče. Kdykoliv tam někdo vstoupí, monstrum mlátí kolem sebe a škube za svůj řetěz. Proto tam vstupují jen zřídka kdy. Po jídle někdo odsune závěs s strčí mu tam zbytek. Když má monstrum štěstí a řetěz je dost dlouhý, dosáhne na pár zrněk rýže. Občas monstrum vyměšuje. Pak je doma hádka, kdo má ty exkrementy odstranit.

Monstrum se jmenuje Anežka. Byla to kdysi docela normální žena, měla vždy co jíst, zbytek postavy, dvě nebo tři pestré látky na sebe. Měla tři dcery a znala ve vesnici kdekoho. Jednoho dne však onemocněla, křičela kvůli každé maličkosti a tloukla kolem sebe. Stala se nebezpečnou. Proto ji rodina přikovala ke kládě. Tak se z matky a babičky stalo monstrum z Bongounou.

Víra v duchy

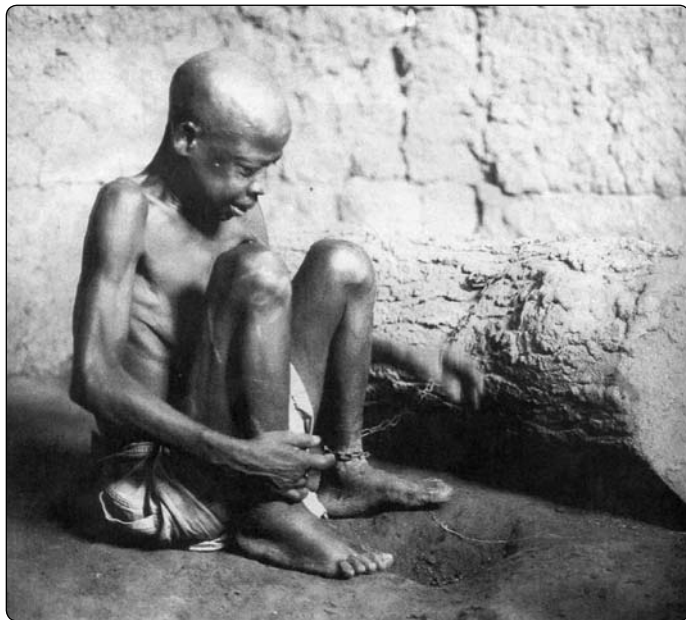
Na Pobřeží slonoviny věří lidé, že duševní nemoci a epilepsie jsou nakažlivé. Proto se již čtyři roky Anežky nikdo ne-

zavšivené vlasy, natáhla jí jakési kalhotky, které zakryly její hlavou propadlé břicho a stehna.

Centrum pro postižené

Krotitel divoké zvěře se jmenuje Grégoire Ahongbonon. Ve městě Bouaké, vzdáleném 100 km, má svou „Asociaci sv. Kamila“ se dvěma středisky pro příjem duševně nemocných bez rodin. Žije tam na 700 lidí podobných jako Anežka. V dalších střediscích v okolí jich žije ještě více.

Anežka bude jeho 931. hostem. Ví to přesně, jako by si vedl knihu nebo seznam. Aby jejich počet rozšířil, je celé dny na

Monstrum se jmenuje Anežka

dotkl. Teprve včera se nejstarší dcera smilovala. Ohlásil se cizí muž, v jejích očích krotitel divoké zvěře, že monstrum ochotí. A protože jí bylo stydno, že Anežka sedí nahá, zarostlá, pokálená v chýši, umyla ji, oholila

cestách, uvolňuje řetězy a snímá železná pouta. „V každé vesnici je jeden nebo více přikovaných,“ vypravuje. Většinou postačí přivést je do Bouaké a podávat jim tři měsíce psychofarmaka. Pak se většinou vrátí zpět k životu.

Grégoire Ahongbonon

Některým se to nepodaří. Zůstávají navždy ve svém světě ve středisku na okraji Bouaké. Anežka měla vlastně štěstí. Její řetěz byl dosti dlouhý a dovozoval jí metr pohybu. Jiní pacienti byli přikováni tak pevně, že zůstali do konce života mrzáky.

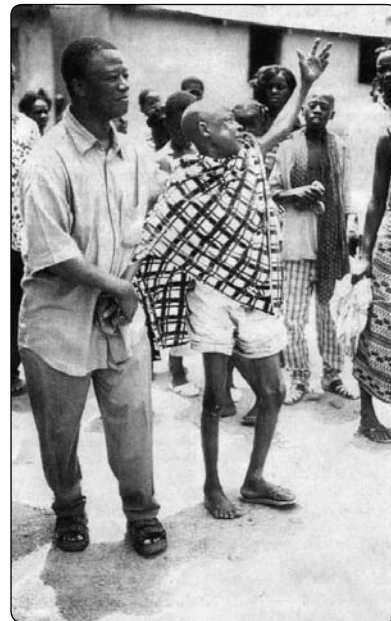
Krotitel divoké zvěře je dobrý katolík. Anežka také. Znaří stejné písně. Zpívají „Aleluja!“, objímají se. Když se do vchodu tlačí stále více domorodců, dává si Anežka přes oči šátek prožraný od molů. Když ona je nevidí, snad ani nikdo z nich nevidí ji. Grégoire jí pomáhá do čistých šatů, které jsou připraveny. Než ji odváže, přivolá rodinu. „Dělej, obejmi matku,“ poroučí jedné z dcer. „To není nakažlivé!“ Teď vnuci. Nechtějí. Grégoire dlouho neváhá, vezme jednoho z nich a strčí směrem k babičce, která je v jeho očích stále monstrum. A náhle je řetěz dole. Po čtyřech nebo pěti letech pohybu na jednom metru životního prostoru.

Při prvním kroku, který má Anežka udělat, se jí nedaří vylézt. Nohu, která byla na řetězu, nechává stále za sebou, jako by znovu mělo přijít škubnutí, které tisíckrát zažila jako pes, kterého strhli zpět. Při odchodu z chýše ztratila jedna z jejích dcer koupací trepku. Anežka po ní chňapne. Co člověk má, to

má. S jednou trepkou nastupuje do Grégoirova auta, nemává, zpívá s magnetofonem „Blahoslavení nemocní“ a sebere studentům medicíny vedle sebe tři sendviče a pět banánů. Smíchá na svém klině všechno do hromady a schová svůj poklad pod hromadu šátků a plastických sáčků. Při jedné zastávce se vymocí do svých nových šatů. Ale Grégoire už zažil horší věci. Směje se a pustí hlasitěji křesťanskou hudbu. Anežka začíná nový život.

Není peněz

Činnost Sdružení svatého Kamila stát nepodporuje. Nakonec zůstane bez peněz. Alespoň pro něco. Svě vlastní peníze

S jednou trepkou nastupuje Anežka do Grégoirova auta...

už Grégoir dávno spotřeboval. Několik přátel mu tu a tam něco daruje. A občas zajede do zahraničí, aby zde vyprávěl o přikovaných. Mnozí mu nevěří. Jiní pouze konstatují, že lidé v Pobřeží slonoviny jsou zrůdní. „To nejsou,“ říká Grégoire, „rodiny dokonce nemocné milují. Ale nevědí, co s takovým nebezpečným dítětem nebo otcem mají dělat. Často nejsou vinni oni, ale tradiční léčitelé.“

Protože v pralesě nikde není nemocnice, mají zde šama-

ni, proroci a zázrační léčitelé konjunkturu. Každý nemocný to zkusí nejdříve s nimi, než se vydá do nemocnice. Jsou také rodiny, které to neudělají vůbec. Dají svým synům a dcerám řeťez a jdou pryč. Ti leží opuštěni, dokud nevyhladoví nebo nezemřou žízni. „Jednou jsme našli muže. Ležel nahý ve svých výkalech a nemohl se už hýbat. Umyli jsme ho a oblékli. Řekl: ‚Děkuji. Nyní můžu důstojně umřít,‘ zavřel oči a byl mrtev.“ Když na to Grégoire pomyslí, musí plakat a otočit se stranou. „Přestal jsem ty lidi fotografovat. Bolí to, dívat se na ty fotky.“

Grégoira každý zná

Každý, kdo se z labyrintu vnitřních úzkostí a zmatků může vrátit zpět do světa, je jeden navíc. Ve dvou farmách na pokraji města si později mohou vyléčení přivydělávat hubenou mzdu, pěstovat kuřata, zeleninu a tkát pestré látky. Grégoire přijímá každého. Psychicky nebo fyzicky nemocné, děti z ulice, dokonce mu bývají svěřeny i ženy a děti z věznic. Celé Bokué tvrdí, že Grégoira znají. Nikde kolem města nejsou přikovaní, říkají hrdě. Ale to je jen kapka na rozpálený kámen. Celý africký kontinent má do toho daleko.

Nedávno byl Grégoire v Beninu. Je to tam stejné. Zítra již opět jede stovky kilometrů po prašných vytlučenech cestách do jedné vesnice, kde musí „ochočít“ pět monster. Není ještě jisté, zda budou rodiny souhlasit, sděluje mu přítel mobilem. Ale chce to aspoň zkusit. Očistit jim pouta, ostříhat černé nehty, umýt a učesat splepené vlasy, aby každý věděl: žádná monstra neexistují. Nikde na světě. Nikde v Africe.

*Přeloženo z Der Sonntag
č. 40, 5. 10. 2003.*

*Článek publikovaný
v magazínu „X-mag“ byl
odměněn Katolickou mediální
cenou v oblasti tisku*

Lidé potřebují vzory

Zamyšlení k svátku Všechných svatých

„Svatí se zase vrátí,“ napsal evangelický farář a historik Walter Nigg, když i v katolické církvi měli být svatci odstraněni mezi harampádí. Liturgická reforma 2. vatikánského koncilu nejen že přesunula řadu svátků na jiné termíny, ale chtěla také zcela vyškrtnout některé svaté z církevního kalendáře. Legendy svatých byly odbyty jako zbožné pohádky a svatí, kteří se těšili účtům na celém světě, byli opatřeni přívlastkem, zda vůbec existovali. To se stalo sv. Kryštofovi, sv. Jiří a sv. Filoméne. Teprve rozhodný protest pravoslavné církve zabránil jejich odstranění. Řada svatých však nezůstala na svém původním místě.

„Svatí se opět vrátí,“ domnívá se protestant Walter Nigg a myslí tím na dobu reformace. Už tehdy byli svatí odstraněni. Z kostelů byly odnášeny jejich sochy. Rozbíjeli a pálili je jako „modly“. Ani oltářní obrazy, na kterých byli svatci, nebyly těmito obrazoborci ušetřeny. Mnoho chrámových vitráží bylo rozbito a bylo zničeno mnoho uměleckých děl. Některým chudým katolickým farnostem se podařilo z protestantizovaných míst zachránit ten či onen předmět.

Tento masivní útok na úctu k svatým nezůstal bez vlivu uvnitř katolické církve. Nejdříve nastoupila nejistota, než Tridentický koncil opět obnovil úctu k svatým. Svatí se opět vrátili a nezůstalo jen u Panny Marie a apoštolů, ale i krvaví svědkové víry z prvních století se stali vzory pro přítomnou dobu a přímluvci u Božího trůnu. Do seznamu svatých se dostalo mnoho nových mužů a žen. V době katolické náboženské obnovy, která se nazývá také nelichotivě protireformace, posílila úcta k svatým výrazně náboženský a duchov-

ní život. Sv. Alois z Gonzagy podpořil častější svaté přijímání, zvláště u mládeže. Svatý Jan Nepomucký opět častější přistupování ke svátosti pokání. Bratrstva sv. Šebestiána a sv. Josefa podporovala přípravu na šťastnou smrt, růžencová bratrstva šířila společnou modlitbu. Rozšířily se pouti, oslavy patronů chrámů a kaplí. Tato skutečná katolická obnova jako ovoce Tridentického koncilu bohatě ozdobila a obohatila barokní dobu.

Po této době rozkvětu následoval čas rozčarování. Chlad osvícenství mnoho umrtvil. Nastoupila snaha omezit se na to podstatné. Ještě dříve než Francouzská revoluce urážela hlavy svatým, páčila jejich ostatky a rušila svátky, němečtí biskupové, ovlivnění osvícenstvím, rušili svátky, aby omezili počet nepracovních dnů. Když pak sekularizace zbavila preláty světské moci, postaral se o zbytek stát, poutě byly zrušeny. Úcta k svatým už nebyla moderní. Duchovní se upsali pokroku. Raději mluvili o polní práci než o věčném životě.

Ale svatí se opět vrátili. Mariánská úcta i díky zjevením opět nabyla na niternosti, sv. František Xavérský nadchl mnohé pro misijní povolání, sv. Vincenc z Pauly přivedl mnohé ke službě nemocným, sv. Antonín získal mnoho mladých pro Krista.

„Svatí se opět vrátí,“ řekl Walter Nigg jako prorocké slovo ve 20. století, kdy svatí nebyli předmětem poptávky, a vyslovil tak zkušenost, která je výsledkem jeho dlouhodobého studia, že totiž lidé potřebují své svaté vzory. Potřebují ty, kdo jim dodají odvahy pro překonávání každodenních obtíží. Ale svatí jsou něco více. K svatým můžeme přijít se svými starostmi a svou nouzí, protože svatí jsou

přímluvci, především Panna Maria, která byla vzata s tělem i duší do nebe. Na ní Bůh ukazuje, co máme před sebou. Když sledujeme život svatých, a Walter Nigg nám daroval mnoho životopisů svatých, poznáváme z toho, že i oni museli hledat cestu, že ani oni po ní nešli bez těžkostí a překážek, že i oni dozráli ke svátosti jen díky Boží milosti a s vynaložením všech svých sil.

Papež Jan Pavel II. blahorečil a svatořečil tolik věřících jako žádný dosavadní papež. Někteří dokonce prohlašovali, že méně by bylo více. Papež jim naopak odpovídá: Kdyby nebyl proces svatořečení tak zdoluhavý a rozvláčný, muselo by být zaneseno do seznamu svatých ještě více věřících. Svatí jsou v životě Církve nově přítomni.

I evangeličtí křesťané jsou ochotni znovu objevovat světece. Platí to již pro světece z období před rozdělením křesťanů, ale zdá se, že přichází doba pojmenovat i některé svědky víry, kteří přišli po reformaci, jako básník Paul Gerhard nebo Johann Sebastian Bach či Dietrich Bonhoeffer. V dokumentu společné pracovní skupiny německé biskupské konference a vedení luthersko-evangelického svazu se hovoří o hodnocení svatých. Výtky, že katolíci se klaní Panně Marii a že úcta k svatým je modloslužba, byly už zprovozeny ze světa.

Svatí se opět vrátí. To je zkušenost a skutečnost. Svaté je třeba objevovat jako bojující a zápasící lidi, stojící uprostřed života. Každý se ve své době pokoušel splnit úkoly, před kterými byl postaven. Ale všichni měli jeden cíl – nebe. Tento cíl musíme mít také my. Ani my ho nemáme ztrácet ze zřetele.

*Z Der Fels 11/2002
přeložil IŠ*

25. výročí papežské volby

Arcibiskup Jan Graubner – homilie 20. 10. 2003, katedrála sv. Víta, Praha

Vážený pane nuncie, milí bratři v biskupské a kněžské službě, milí hosté, vážený pane prezidente, ctihodní představitelé diplomatického sboru a politického života, představitelé křesťanských církví, sestry a bratři!

Stříbrné jubileum pontifikátu Jana Pavla II. je příležitostí k oslavě, vděčnosti, hodnocení i modlitbě. V tyto dny bylo vysloveno mnoho projevů a napsáno mnoho článků. Nebudeme je doplňovat ani shrnovat. My si jen připomeneme některé skutečnosti, aby naše děkování bylo konkrétní a naše slavení věrohodné.

V Itálii jsem v minulých dnech viděl televizní a novinové nápisy: Člověk, který mění svět, Revoluce v 25 letech, Obnovitel autority Církve...

I když těžko můžeme říci, že svět je dnes lepší či zdravější a pokojnější nebo má více naděje než před 25 lety, můžeme konstatovat, že skrze tohoto papeže dal Bůh dnešnímu světu mnoho.

Sirotek, který brzy poznal bolest ze smrti matky i staršího bratra, za války prožil totální nasazení do těžké práce, jako kněz, profesor a biskup bojoval s ateistickým komunismem, který sliboval ráj na zemi, pochopil, že se člověk sám nespasí, že člověk musí změnit pohled na sebe samého.

Jan Pavel II. má úctu k člověku, kterého stvořil Bůh, jenž se v Ježíši Kristu pro záchranu člověka padlého do hříchu sám stává člověkem i smírnou obětí. Důstojnost člověka je zaplácena obětí Krista. Ten však nechává člověku svobodu, zda vykoupení přijme.

Člověk se stal papeží středem pozornosti i cílem jeho služby. On žije pro člověka, on miluje člověka, protože i Bůh

ukázal lásku k člověku až do krajnosti.

Z toho vyrůstá snaha papeže zabránit každé válce a násilí, chránit život od početí až do přirozené smrti, zastávat se svobody pro každého a práva na život ve slušných podmínkách.

Někteří novináři diskutují o tom, zda je papež konzervativní, či pokrokový, a nemohou najít jednoduchou odpověď. Papež stojí pokorně pod Božím slovem, z jehož přijetí vyrůstají všechna papežova díla, z nichž nejradostnějším je pastorece mládeže. Přes všechna varování skeptiků přitahuje miliony mladých na světová setkání a dovede je nadchnout pro Boha. Nesnižuje latku, nepodbíjí se. Ukazuje vysoký ideál a je přijímán jako hrdina hodný následování.

Jako nikdo předtím – taky díky dnešním možnostem – hlásá evangelium celému světu. Vykonal 102 zahraničních cest a navštívil 129 zemí. To proto, že jej táhne i ten poslední člověk na konci světa. Hlásání spásy skrze Ježíše Krista je základním posláním Církve. Církve, která nesvědčí o Kristu, nemá budoucnost.

Papežovo svědectví je silné, ale ne násilné. Nikomu víru nenucuje, ale vede dialog s jinými náboženstvími i s nevěřícím světem, protože má k člověku úctu a respektuje jeho svobodu. Směřem ven z Církve jde o nabídku a toleranci. Směřem dovnitř církevního společenství se některým zdá jeho postoj náročnější či přísný, dokonce i těžko přijatelný. Ale nejde tu o náročnost samého Boha a věrnost evangelium?

Jestliže stojí papež pokorně pod Božím slovem, i když vidí slabost člověka, kterého miluje, nemůže zradit věrnost Kristu.

A je dobře, že nám, kteří jsme se ke Kristu přihlásili, připomíná naše závazky a zodpovědnost nejen svými slovy, ale i postoji, tím, čím je.

Člověk, stvořený k obrazu Božímu, je nejvíc sám sebou, když se stane odpovědí Bohu na jeho lásku, na jeho darování se člověku.

Papež, kdysi sportovec a velký komunikátor, stojí dnes před námi nemocný a starý, těžko mluví, těžko chodí. Přesto přitahuje zástupy silou ducha a probouzí naději. Není tak jasným znamením pro dnešní svět, který usiluje o věčné mládí, bojí se smrti a utíká před bolestí? Není to výmluvná lekce hlasatele důstojnosti a hodnoty každého člověka? Neutíká z utrpení ani ze zodpovědnosti. Odpovídá pohledem na Kristův kříž. „Kristus taky nesestoupil z kříže,“ říká. Jen kdo vytrvá, bude spasen, jen kdo s Kristem půjde Velkým pátkem, bude mít účast na Kristově vítězném vzkříšení.

Stejně jako před 25 lety i dnes v jubilejní řeči volá: „Nebojte se, otevřete svá srdce Kristu, Spasiteli!“ A nedávno volal na Slovensku: „Nebojte se být opravdovými přáteli Ježíše. Od něho se naučte správně milovat svět, s jeho pomocí vybudujte kulturu lásky! ... Brzy vstoupíte do společenství evropských národů jako plnoprávný člen. Přispějte svou bohatou křesťanskou tradicí k budování identity nové Evropy. Nespokojte se s hledáním ekonomických výhod... Jen budování společnosti, která přes oběti a těžkosti respektuje lidský život ve všech jeho formách, propaguje rodinu jako místo vzájemné lásky a růstu osoby, hledá společné dobro a je pozorná k potřebám slabších, může zabezpečit budoucnost na pevných základech...“

Je nevyhnutelné učit se svobodě. Zvláště je nutné, aby v rodinách rodiče vychovávali své děti ke správné svobodě, připravili je na to, aby jednou uměly dát správnou odpověď na Boží volání. V rodinách se formuje budoucnost národa.

V postsynodální apoštolské exhortaci Církve v Evropě říká: „Po tobě, Boží církvi, která žije v Evropě, se žádá, abys byla modlícím se společenstvím, které oslavuje svého Pána svátostnou liturgií a celým svým bytím. V modlitbě znovu objevíš oživující přítomnost Pána. A když v něm zakořeníš svou činnost, budeš moci Evropanům znovu nabízet setkání s ním, s pravou nadějí, která jediná dokáže plně uspokojit touhu po Bohu, skrytou v různých formách náboženského hledání, které raší v současné Evropě.“ (čl. 66)

A dále: „... obracím se k tobě s naléhavou výzvou: buď Církvi, která se modlí, chválí Boha, uznává jeho absolutní prvenství a s radostnou vírou jej velebí. Znovu objev smysl pro tajemství: žij je s pokornou vděčností a vydávej o něm svědectví s přesvědčivou a nakažlivou radostí. Slav Kristovu spásu: přijmi ji jako dar, který z tebe činí jeho svátost a z tvého života pravou duchovní a Bohu milou bohoslužbu.“ (čl. 69)

Nyní budeme pokračovat v eucharistické oběti, jejímž základem je děkování Bohu za jeho spásné dílo. Zahřme do děkování i všechno to, co Bůh dal v životě papeži Janu Pavlovi a skrze něj i Církvi a světu. Vstupme do eucharistické oběti jako ti, kteří ve spojení s Kristem sami se stávají obětí – darem vděčnosti Bohu. A budme jisti, že Bůh se nedá zahanbit, ale každému nabídne stonásobek a život věčný k tomu.

Amen.

Všeobecné povolání lidstva

Jan Pavel II. k svátku Všech svatých

Slavíme dnes svátek Všech svatých. O této slavnosti obrací Církev, která putuje po této zemi, svůj pohled vpřed k nebi na nesmírné zástupy mužů a žen, které Bůh pozvedl k účasti na své svatosti. Přicházejí, jak nás učí kniha Zjevení svatého Jana, ze všech kmenů, národů a jazyků (Zj 7,9). Za svého pozemského putování se snažili o to, aby vždy plnili vůli Boží, milovali ho z celého srdce a bližního jako sebe. Proto museli snášet i zkoušky a pronásledování a nyní je jejich odměna v nebi velká a věčná (srov. Mt 5,11).

Mojí draží, to je naše budoucnost! To je nejpravdivější a všeobecné povolání lidstva: tvořit velkou rodinu Božích dětí a usilovat, abychom tyto podstatné rysy předjímali již zde na zemi. K tomu cílí nás vede zářící příklad mnoha bratří a sester, které Církev v průběhu staletí uznala za blahoslavené a svaté a dala je všem za vzory a vůdce. Dnes je prosíme o jejich společnou přimluvu, aby se každý člověk otevřel Boží lásce, zdroji života a svatosti.

Zitřejší den se tato modlitba stane prosbou k Otci milosrdenství za všechny zemřelé věřící. V každé části světa se bude za ně přinášet eucharistická oběť, záruka věčného života pro živé i zemřelé podle Kristových slov:

Já jsem chléb života. Kdo bude jíst tento chléb, bude žít navěky (Jan 48,58).

V tento den ti, kterým je to možné, navštíví hřbitov, aby se modlili za své drahé. I já sestoupím do vatikánské krypty, abych setrval v modlitbě u hrobů mých předchůdců. V duchu se odeberu také do Krakova, kde odpočívají moji drazí zemřelí, a na jiné hřbitovy světa, především k hrobům, které upadly do zapomenutí.

Liturgie nás učí, abychom se ve jménu solidarity, která navzájem spojuje členy Církve, modlili za všechny. To je pouto, které je silnější než smrt. Kéž nikomu nechybí pomoc naší modlitby!

V tomto duchovním klimatu cítíme více než jindy potěšující přítomnost Panny Marie. Voláme dnes k ní jako Královně všech svatých a rozjímáme o ní, jak je uprostřed nebeského shromáždění blažených duchů. Zítřka jí budeme jako Matce milosrdenství svěřovat duše zemřelých věřících.

Ona je pro Boží lid znamenitým útěchy a jisté naděje. V ní poznáváme živý obraz Kristova slova: *Blahoslavení čistého srdce, neboť oni budou vidět Boha (Mt 5,8)*. Na její přimluvu kéž dosáhneme, abychom si toto blahoslavenství evangelia osvojili.

ROZPOR MEZI VÍROU A PRAXÍ

Filipíny mají 85 mil. obyvatel, z nichž 93 % jsou příslušníky křesťanských církví. Nejvíce je katolíků (67 %), protestantů je 17 %. Ačkoliv je to jediná asijská země, kde křesťané netvoří menšinu, jsou Filipíny zemí, ve které je jeden z nejvyšších stupňů korupce. Podle pastora Simplicia Dang-avana je to způsobeno tím, že křesťané v této zemi žijí dvojným životem. Zcela jinak v nedělní sváteční atmosféře a zcela jinak ve všední den, kdy vedou zcela světský život. Filipínská vláda vyhlásila korupci rozhodný boj. To všechno by podle pastora nebylo potřebné, kdyby křesťané žili tak, jak se na křesťany sluší.

Podobná paradoxní situace panuje i v Polsku. Tato země jako nejkatoličtější ze všech 10 nových kandidátů vstupujících o EU má největší problémy s korupcí.

EDITORIAL - pokračování ze str. 2

Vyplatí se nám myslet na to už zde na zemi a žít mezi lidmi a s lidmi se stále živým vědomím, k čemu jsme povoláni: že máme tvořit kolem jednoho nesmírného Otcova stolu důvěrně blízkou rodinu i se všemi, které den co den potkáváme a musíme se s nimi stýkat, tedy i s těmi, kteří jsou nám protivní, kterými dnes pohrdáme, které odstrkujeme, diskriminujeme a vyhošťujeme na periferii svého srdce nebo i celé společnosti, s těmi, které pomlouváme, kterým krivdíme a ubližujeme, které nesnášíme, se všemi, které přímo či nepřímo vykořisťujeme tím, že na jejich úkor pěstujeme svůj blahobyť, které vědomě nebo nevědomě zabíjíme, protože se nám zdá, že by nám jinak překáželi, které dnes okrádáme o lásku a cit, které nechceme vidět, na které nechceme myslet, protože se nám jeví ohavní, odporní až k nesnesení.

V Otcově hodovní síni nebude žádné separé, žádné oddělení pro smetánek a lepší společnost. Všechny ty nesmiřitelné rozdíly, rozpory, antipatie, diskriminace a nesnášenlivosti, které tak rozdělují velkou lidskou rodinu zde na zemi, jsou jen a jen lidské dílo a nemají před tváří Otce místo. U něho andělé obsluhují ty, jejichž rány olizovali jen psi a úd po údu ohlodávaly myši, kteří umírali hladem na smetištích, v brlozích, kobkách a táborech vyhoštěnců. Neboť se tu doslova a do písmene naplní Pánovo zaslíbení, že před jeho tváří bude všechno jinak: poslední budou prvními a první posledními.

Důstojnost a „společenské postavení“ našich spolustolovníků nebude záviset na tom, jakou pozici na společenském žebříčku jim dnes přisuzujeme my, ani na výši jejich konta,

nybrž na tom, jak si jich váží a cení ten, který je povolal ke svému stolu. Matoušova blahoslavenství by se neměla číst bez Lukášova pokračování „Běda vám...!“ respektive bez oné varovné ilustrace, jakou je příběh o bohatci a Lazarovi. Jestliže se blahoslavená misionářka bliženské lásky právem mohla těšit na setkání s těmi, kterým se snažila aspoň na poslední chvíli vrátit pocit lidské důstojnosti, jaké vyhlídky mají všichni ti, kteří je o ni tak či onak připravili? Nebude-li ve svatební síni nikoho, kdo by v nás poznal svého dobrodince, nezbude ani Hostiteli, než aby nám řekl: „Neznám vás.“ Nic nebude platné, že jsme mu zde na zemi říkali či při kytaře prozpěvovali Pane, Pane. Kdyby nám mohly duše, které se trápí v očištcovém ohni, říct, co je pálí nejvíce, slyšeli bychom ode všech především toto: Málo jsme milovali. Láska, která nebolí, je jako falešné zlato, jako padělaná směnka, která na Boží burze nemá žádnou cenu.

Tyto první dva dny měsíce listopadu by tedy měla celá lidská společnost prožívat jako veliké dny opravdové lidské solidarity. Bratrství a sbratření, o kterém lidé mluví zvláště v dobách velkých rozporů a bojů jako o své vysněné touze a ideálu se pokouší většinou uskutečnit prostředky, které jeho naplnění ještě oddalují a komplikují. To, co činí z lidí bratry a sestry, není nějaká jejich vzájemná dohoda, usnesení nebo výdobytek, ale společný otec. Cesta k sbratření lidstva je tedy v prvé řadě cestou znovunalezení a společného uznání a přijetí jediného pravého Otce. V tom tkví také ony opravdové kořeny naší křesťanské kultury.

-red-

Bašta Pána Boha (42)

Nyní už ale také nebyl čas na řeči, neboť v příštím okamžiku se rozlehl v jedné ze sousedních ulic ohlušující rámus. O několik minut později přirachotila po cestě k popravišti katova kára. Tváře odsouzených byly silné, jejich ruce byly spoutány za zády, a přece se v jejich pohledech zračil třpyt, jaký Robert ještě neviděl v žádném lidském obličejí. Takové světlo by mělo být v očích „oslavených“, které Kristus vezme na konci všech časů do své nádherné říše.

Nezdálo se, že by zajatci slyšeli něco ze surových vtipů a nadávek, které k nim ze všech stran doléhaly, nic z ošklivého, vrštitelového smíchu zkažených ženštin, které se chtěly pást na jejich smrtelném utrpení. Mnozí po nich ze všech stran házeli špinou, blátem a shnilým ovocem, které si schválně za tímto účelem nasbírali, a bezuzdným smíchem byl odměněn ten, kdo trefil některou oběť přímo do obličejí. Jedna žena vyzvedla do výšky svého dvouletého synka, vystrčila ho proti katově káře a křičela:

„Podívej se, to jsou oni, aristokratí, divoká zvířata! Plivni na ně, mé dítě, plivni jim do tváře!“ Ale chlapec se pustil do žalostného pláče. Obhroublý chlapík však vyplnil hrozné přání, vyšvihl se na okraj káry a plivl sestře Ave přímo do tváře. Jeptiška však, protože neměla volné ruce, aby nenávistnou slinu setřela, pohlédla jen s výrazem největšího soucitu na nešťastníka.

Pak přelétl úsměv přes její potřísněný obličej.

„Znám toho chlapíka,“ zašeptal Coudrin mladému Bernardovi.

„Sestra Ave ho kdysi uzdravila.“

Robert však nemohl bolesti promluvit. Zafal pěsti a kousal si rty až do krve.

Mezitím dorazila kára před gilotinu. Ihned odvedli Ambrože Chartresa na rudé lešení. Klid-

ným krokem vystoupil kněz po stupních ke gilotině. Mír a hluboká vnitřní radost se odrážely v jeho bledém obličejí. Nepozorován žádným z diváků, zvedl Coudrin ruku a pronesl slova rozhřešení. A odsouzený, který věděl o jeho přítomnosti, pohlédl k němu a sklonil na okamžik v nejhlubší zbožnosti hlavu. Potom zavířily bubny. Kněz byl připoután k opravčímú lešení a příští okamžik už sjel nůž gilotiny. Kat zvedl do výšky za vlasy hlavu mučedníka, ukázal ji lidem a hodil potom s opovržením do koše.

Jako druhý byl popraven Jan Chartres, pak následovaly ženy, Marie Babinová a Babeta Favrová. Také ony zemřely statečně, provázeny slovy rozhřešení od kněze pod stupni popraviště.

Nakonec přivedli na již zcela krví potřísněnou tribunu jeptišku. Když řádová sestra vystupovala po schůdcích, stalo se něco zcela zvláštního. Surové davy, které smrt ostatních svorně doprovázely vtipy a sprostým smíchem, náhle oněměly, když uviděly jít řádovou sestru se zářícíma očima vstříc smrti. Pak se však najednou ozvalo tichým, a přece pevným hlasem přes rozlehlé náměstí:

„Magnificat anima mea Dominum!“

Sestra Ave zazpívala na stupních krvavého lešení píseň, kterou často zpívala v radostném vědomí svého vyvolení nevěstou Páně.

„Velebí má duše Pána a můj duch jása v Bohu, mém Spasiteli, že se sklonil ke své služebnici v jejím ponížení. Od této chvíle mne budou blahoslavít všechna pokolení.“

Velké množství lidí bylo jako omráčené, když se udál před jejich očima tento nepochopitelný zázrak. Samotný bubeník zapomněl na údery do bubnu. Mnoho z přítomných věrných křesťanů začalo nahlas plakat

V sobotu 11.10. uskutečnili obránci nenarozeného života v Brně pochod od kaple Sv. Rodiny na Grohově ulici, kde byla sloužena mše svatá, k porodnici na Obilním trhu, kde setrvali chvíli v modlitbě na úmysl, aby se v ČR přestaly provádět interrupce.“

a vzlykat. Někde se začalo pár žen modlit.

Sestra Ave se však odhodlaně dívala vzhůru na hrůzostrašný nůž gilotiny a zpívala: „Neboť veliké věci mi učinil ten, který je mocný a jehož jméno je svaté. A milosrdenství jeho od pokolení do pokolení k těm, kdo se ho bojí.“

„Bubeníku!“ křičel nyní prezident trestního soudu, který se osobně účastnil popravy, „bubeníku, konej svou povinnost!“

Temně teď zavířil buben, a přece se nad jeho duněním vznášela jako zvonící světlo píseň odsouzené oběti:

„Prokázal sílu svým ramenem, rozptýlil ty, kdo v srdci smýšlejí pyšně, vladaře svrhl z trůnu a ponížil povýšil. Hladové nasýtil dobrými věcmi a bohaté poslal pryč s prázdnou.“

„Zacpěte jí hubu!“ řval prezident, bez sebe vztekem. Ale kat stál jako přimrazený v nevysvětlitelném ostychu a váhal s vyplněním rozkazu. Klidným hlasem zazpívala jeptiška nádhernou píseň do konce. Potom pohlédla s úsměvem na jakobína, který tentokrát zvedl ruku velmi váhavě, aby také nad touto nádhernou duší pronesl slova odpuštění.

Chvěje se na celém těle, díval se Robert na popravu mučedníků. Když však viděl potřísněný obličej řádové sestry, v němž přesto zářily oči tak nekonečnou radostí a ušlechtilostí, nemohl se už udržet. Jedním skokem se vyšvihl na vysoké lešení, zvedl šátek, který tam ležel ještě nedotčen krví a blátem, a utřel jím špinu z jejího obličejí.

Stalo se to tak náhle a neočekávaně, že nikdo nezabránil chlapci v tomto milosrdném činu. V příštím okamžiku skočil Robert už zase dolů do hustého davu.

Odněkud však současně zavřeštěl čísi hlas:

„To je ten kluk, co nám utekl na hoře. Držte ho pevně! Ukryl jednoho bezpřísežného ve skálách!“

Propukl nepopsatelný povyk. Několik „červených čepic“ stojících nablízku se vrhlo na chlapce a srazilo ho na zem. Byl by určitě zabit, kdyby k tomu nepřišel převlečený jakobín, který ho silnou pěstí vytrhl a zvolal na okolostojící:

„Zpět! Myslíte, že by nám ten klacek mohl prozradit své tajemství, když ho rozdupete? Přenechte mi toho ničemu.“ Potom zmizel i s chlapcem, kterého si v davu přidržoval u kabátu.

Na smrtícím lešení však ve stejném okamžiku zasvištěl nůž a uvedl hrdinský život sestry Ave z tohoto světa do nádherného života slávy věčné.

Když se paní Gusta dověděla o činu svého syna, hlasitě se úlekem rozplakala. Coudrin jí ale klidně položil ruku na rameno a řekl:

„Nesmíte plakat, paní Bernardová! Váš chlapec udělal to, co Veronika učinila Spasiteli na jeho cestě smrti. Bude mít tuto svěťici jako přímlyuky v nebi.“

Paní Gusta jenom pokývala hlavou, osušila si slzy a vzlykla: „Máte pravdu, důstojnosti, i když strach matky se tím zmenší.“

„Bude dobré, když zde nebude Roberta na nějakou dobu vidět,“ řekl kněz po chvíli. „Po Velikonocích bych ho chtěl odvést do bezpečného úkrytu. Do té doby se musí schovat.“

Téhož dne odpoledne se vrátil Coudrin domů do bytu, který nyní sdílel společně s knězem Dodainem kdesi na předměstí Saint-Saturnin.

(Pokračování)

S vírou ve věčný život oznamujeme, že Pánem života a smrti byl z tohoto světa povolán do blažené věčnosti jeho věrný služebník

Mons. ThDr. Antonín LIŠKA CSsR emeritní biskup českobudějovický

Narodil se 17. září 1924 v Bohumilicích. V roce 1944 vstoupil do kongregace redemptoristů. V dubnu 1950 byl s ostatními řeholníky internován a pak strávil 40 měsíců v táborech nucených prací - Pomocných technických praporech. V té době přijal 22. září 1951 tajně kněžské svěcení. Kněžskou službu mohl veřejně vykonávat až od 15. května 1971, kdy se stal administrátorem farnosti Poříčí nad Sázavou. Podílel se na ekumenickém překladu Pisma svatého, řadu let byl soudním vikářem Interdiecézního církevního soudu v Praze a od června 1987 kanovníkem Metropolitní kapituly u sv. Víta v Praze. 19. května 1988 byl jmenován pomocným biskupem pražským, biskupské svěcení přijal 11. června 1988. Dne 28. srpna 1991 byl jmenován diecézním biskupem českobudějovickým a svého úřadu se ujal 9. listopadu 1991.

Z úřadu diecézního biskupa českobudějovického ho papež Jan Pavel II. uvolnil 25. září 2002. Zbytek života pak trávil v českobudějovické biskupské rezidenci, kde také, zaopatřen svatými svátostmi, po krátké nemoci **ve středu 15. října 2003 zemřel.**

Po mši svaté a obřadech posledního rozloučení, které proběhly **ve čtvrtek 23. října 2003 v 10 hodin**, byl převezen na hřbitov sv. Otýlie v Českých Budějovicích, kde byl podle své vůle pohřben mezi své řádové spolubratry.

Kyjov, čtvrtek 13. listopadu, 18.00 hod. zased. místnost kyjovské radnice. Přednáška s besedou za účasti P. prof. Petra Piňhy na téma „**ROLE JAZYKA V LIDSKÉM ŽIVOTĚ**“. Srdečně zve MSKA Kyjov.

OREL JEDNOTA OLOMOUC srdečně všechny zve ke slavení mše svaté do chrámu sv. Michaela v Olomouci, a to **4. listopadu** (za živé a zemřelé členy Orla) a **2. prosince** (za pékné vztahy v rodinách, zvláště orelských) vždy v **16 hodin**.

Res Catholica ve spolupráci s pražským dominikánským konventem pořádá k Mezinárodnímu dni modliteb za pronásledované křesťany přednášku Paula Marshalla „**SÍLÍCI PRONÁSLEDOVÁNÍ KŘESŤANŮ VE SVĚTĚ**“. Přednáška se koná v neděli 9. listopadu 2003 v 15 hodin v barokním refektáři dominikánského kláštera, Husova 8, Praha 1. Po přednášce bude v 18.30 sloužena v klášterním kostele mše sv. za pronásledované křesťany ve světě. Paul Marshall působí v Centru pro náboženskou svobodu washingtonského Freedom House. Je autorem řady knih, z nichž „Their Blood Cries Out“ („Jejich krev křičí“) byla využita a citována při přípravě Zákona o mezinárodní náboženské svobodě. Díky tomuto zákonu musí americký prezident při rozhodování o pomoci a spolupráci přihlížet ke stavu náboženské svobody v příslušné zemi. Marshallovy publikace o pronásledování křesťanů byly přeloženy do jedenácti světových jazyků. Přednáší po celém světě.

Bližší informace: Res Catholica, Dominova 1/2470, 158 00 Praha 5, tel.: 603 570 473, e-mail: redakce@catholica.cz, http://res.catholica.cz

Liturgická čtení

Neděle 2. 11. - Vzpomínka na všechny věrné zemřelé

1. čt.: 2 Mak 12,43-46
Ž 103(102),8+10.13-14.15-16.17-18
Odp.: Ž 37(36),39a (*Spravedlivým přichází spása od Hospodina.*)
2. čt.: Řim 5,5-11
Ev.: Mt 5,1-12a

Pondělí 3. 11. - nez. pam. sv. Martina de Porres

1. čt.: Řim 11,29-36
Ž 69(68),30-31.33-34.36-37
Odp.: 14c (*Vyslyš mě, Bože, ve své veliké lásce!*)
Ev.: Lk 14,12-14

Úterý 4. 11. - památka sv. Karla Boromejského

1. čt.: Řim 12,5-16a
Ž 131(130),1.2.3
Odp.: (*Opatruj, Pane, mou duši ve svém pokoji!*)
Ev.: Lk 14,15-24

Středa 5. 11. - ferie

1. čt.: Řim 13,8-10
Ž 112(111),1-2.4-5.9

Odp.: 5a (*Blaze muži, který se slitovává a půjčuje. Nebo: Aleluja.*)
Ev.: Lk 14,25-33

Čtvrtek 6. 11. - ferie

1. čt.: Řim 14,7-12
Ž 27(26),1.4.13-14
Odp.: 13 (*Věřím, že uvidím blaho od Hospodina v zemi živých!*)
Ev.: Lk 15,1-10

Pátek 7. 11. - ferie

1. čt.: Řim 15,14-21
Ž 98(97),1.2-3ab.3cd-4
Odp.: srov. 2b (*Hospodin zjevil svou spásu před zraky pohanů.*)
Ev.: Lk 16,1-8

Sobota 8. 11. - nez. sob. pam. Panny Marie

1. čt.: Řim 16,3-9.16.22-27
Ž 145(144),2-3.4-5.10-11
Odp.: srov. 1 (*Budu velebit tvé jméno, můj Bože, králi.*)
Ev.: Lk 16,9-15

Breviář pro laiky

Uvedení do první modlitby dne:	NE 2. 11.	PO 3. 11.	ÚT 4. 11.	ST 5. 11.	ČT 6. 11.	PÁ 7. 11.	SO 8. 11.
Antifona	1028	1044	1722	1075	1091	1106	1666
Žalm	783	783	783	783	783	785	783
Ranní chvály:							
Hymnus	1029	1045	1723	1076	1091	1107	1666
Antifony	1030	1046	1062	1076	1092	1107	1123
Žalmy	1030	1046	1062	1076	1093	1108	1124
Kr. čtení a zpěv	1033	1049	1724	1079	1095	1111	1668
Antifona k Zach. kantiku	724	1584	1724	1080	1095	1111	1669
Prosby	1033	1049	1724	1080	1095	1111	1655
Záv. modlitba	724	1584	1585	1080	1096	1112	1656
Modlitba během dne:							
Hymnus	1034	1050	1066	1081	1096	1112	1127
Antifony	1035	1051	1066	1081	1097	1113	1128
Žalmy	1035	1051	1067	1081	1097	1113	1128
Krátké čtení	1037	1054	1069	1084	1100	1115	1130
Záv. modlitba	724	1054	1069	1084	1100	1116	1131
Nešpory:							
Hymnus	1577	1039	1055	1727	1085	1101	1642
Antifony	1578	1040	1056	1071	1086	1102	1633
Žalmy	1578	1040	1057	1072	1087	1102	1633
Kr. čtení a zpěv	1580	1043	1059	1730	1089	1105	1636
Ant. ke kant. P. M.	1580	724	1584	1731	1090	1105	1637
Prosby	1580	1043	1059	1731	1090	1105	1637
Záv. modlitba	1575	724	1584	1585	1090	1106	1640
Kompletář	1242	1242	1247	1250	1254	1257	1238

Z JINÝCH NAKLADATELSTVÍ

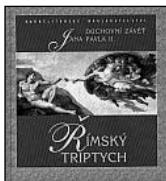
Jan Pavel II.: ŘÍMSKÝ TRIPTYCH
(Duchovní závěť Jana Pavla II.)

Skutečnost stvoření, jeho krása a dynamika – to je téma první části Římského triptychu. „Počátek“ je centrem druhé části, jejíž epilog je kontemplací posledního soudu. Třetí část Triptychu mluví o cestě Abraháma a Izáka na horu Moria, na horu oběti, bezvýhradného darování. Stoupání na horu představuje poslední a rozhodující etapu Abrahámovy pouti, započaté ve chvíli, kdy opustil svou vlast, chaldejský Ur. Je to zásadní fáze výstupu na vrchol, cesta proti proudu, směrem k prameni, který je zároveň cílem. Dává se zde poznat Bůh, který obětuje sám sebe, který je zároveň počátkem, cestou i cílem.

*Karmelitánské nakladatelství,
váz., 165x152 mm, 96 stran, 189 Kč*

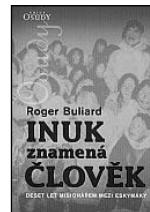
Roger Buliard: INUK ZNAMENÁ ČLOVĚK

Neobvyklý a strhující dokument o každodenním životě Eskymáků ve třicátých letech minulého století a o heroických dě-

jiných jejich evangelizace. Autor líčí dnes už zaniklý svět: těžký život vězňů polárních ledů a neúnavných poutníků pustinou, kteří vedou tvrdý boj s nepokořitelnou přírodou. Sám R. Buliard, člen Kongregace misionářů oblátů Panny Marie Neposkrvněné, s nimi žil a sdílel jejich starosti i radosti.

*Karmelitánské nakladatelství,
brož., A5, 176 stran, 139 Kč*

ThDr. Josef Kašpar:

OBECNÁ KATOLICKÁ APOLOGETIKA

Reprint učebnice katolického náboženství s čítankovou částí pro vyšší třídy středních škol a jim rovných ústavů z roku 1923 (čtvrté, nezměněné vydání). Jedná se o část první obecnou – apologetickou. Kromě 33 vyobrazení v textu obsahuje kniha také 2 mapy Palestiny za dob Kristových.

*Michael S. A.,
brož., A5, 258 stran, 149 Kč*

Uvedené knihy si můžete objednat na adrese:

Matice cyrilometodějská s. r. o., Dolní nám. 24, 771 11 Olomouc 1;
tel.: 587 405 431, fax: 585 222 803, e-mail: knihy@maticecm.cz

**Kompletní nabídku knižní produkce MCM naleznete na internetové adrese
www.maticecm.cz**

**Upozorňujeme, že informace o předplatném Světla
na rok 2004 jsme uveřejnili v čísle 42.**

772 00 Olomouc 2
147/2002
P.P.

TZ

771 11 Olomouc 1
Dolní nám. 24
Matice cyrilometodějská s. r. o.